

AKTI, KI JIH SPREJMEJO ORGANI, USTANOVLJENI Z MEDNARODNIMI SPORAZUMI

PRIPOROČILO št. 1/2022 PRIDRUŽITVENEGA SVETA EU-GRUZIJA

z dne 16. avgusta 2022

o pridružitvenem načrtu EU-Gruzija 2021–2027 [2022/1422]

PRIDRUŽITVENI SVET EU-GRUZIJA JE –

ob upoštevanju Pridružitvenega sporazuma med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Gruzijo na drugi strani,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Pridružitveni sporazum med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Gruzijo na drugi strani⁽¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: Sporazum) je bil podpisan 27. junija 2014, veljati pa je začel 1. julija 2016.
- (2) Pridružitveni svet je na podlagi člena 406(1) Sporazuma pooblaščen za sprejemanje priporočil z namenom doseganja ciljev Sporazuma.
- (3) Pogodbenici na podlagi člena 420(1) Sporazuma sprejmeta vse splošne ali posebne ukrepe za izpolnjevanje svojih obveznosti iz Sporazuma ter sta odgovorni za doseganje ciljev Sporazuma.
- (4) Člen 11 poslovnika Pridružitvenega sveta določa možnost sprejemanja sklepov in dajanja priporočil s pisnim postopkom, če se pogodbenici s tem strinjata.
- (5) Unija in Gruzija sta se dogovorili, da bosta utrdili svoje partnerstvo z dogovorom o sklopu prednostnih nalog za obdobje 2021–2027 (v nadaljnjem besedilu: pridružitveni načrt EU-Gruzija 2021–2027) za skupna prizadevanja za doseganje ciljev političnega pridruževanja in gospodarskega povezovanja, kot so določeni v Sporazumu.
- (6) Pogodbenici Sporazuma sta se dogovorili o besedilu pridružitvenega načrta EU-Gruzija 2021–2027, ki bo podpiral izvajanje Sporazuma, pri čemer bo poudarek na sodelovanju na področju skupno opredeljenih skupnih interesov –

SPREJEL NASLEDNJE PRIPOROČILO:

Člen 1

Pridružitveni svet priporoča, naj pogodbenici izvajata pridružitveni načrt EU-Gruzija 2021–2027, kot je določen v Prilogi.

Člen 2

Pridružitveni načrt EU-Gruzija 2021–2027, kot je določen v Prilogi, nadomesti pridružitveni načrt EU-Gruzija, ki je bil sprejet 20. novembra 2017.

⁽¹⁾ UL L 261, 30.8.2014, str. 4.

Člen 3

To priporočilo začne veljati na dan sprejetja.

V Tbilisiju, 16. avgusta 2022

Za Pridružitveni svet
predsednik
Irakli GARIBASHVILI

PRILOGA

PRIDRUŽITVENI NAČRT MED EVROPSKO UNIJO IN GRUZIJO (2021–2027)

Kazalo

Uvod

1. **Načela, instrumenti in viri za izvajanje pridružitenega načrta**
2. **Prednostne naloge pridružitenega načrta**
  - A. **Ključne prednostne naloge za ukrepe**
    1. *Na področju odpornih, trajnostnih in povezanih gospodarstev*
    2. *Na področju odgovornih institucij, pravne države in varnosti*
    3. *Na področju okoljske odpornosti in odpornosti proti podnebnim spremembam*
    4. *Na področju odporne digitalne preobrazbe*
    5. *Na področju odpornih, pravičnih in vključujočih družb*
    6. *Na področju zunanje in varnostne politike*
  - B. **Kratkoročne in srednjeročne prednostne naloge pridružitenega načrta**
    1. *Demokracija, človekove pravice in dobro upravljanje*
    2. *Zunanja in varnostna politika*
    3. *Pravosodje, svoboda in varnost*
    4. *Trgovina in z njo povezane zadeve*
    5. *Gospodarsko in sektorsko sodelovanje*
    6. *Povezljivost, energija, okolje, podnebni ukrepi in civilna zaščita*
    7. *Mobilnost in medosebni stiki*

UVOD

Evropska unija, njene države članice in Gruzija (v nadaljnjem besedilu: pogodbenici) so 27. junija 2014 podpisale ambiciozen in inovativen pridružitveni sporazum, ki med drugim ureja poglobljeno in celovito območje proste trgovine. Sporazum vsebuje zavezujoče določbe, ki temeljijo na pravilih, in predvideva okrepljeno sodelovanje. Poglobljeno in celovito območje proste trgovine se začasno izvaja od 1. septembra 2014. Po dokončanju postopka ratifikacije se je začel pridružitveni sporazum v celoti uporabljati 1. julija 2016.

Poznejši pridružitveni načrti, o katerih se dogovorita EU in Gruzija, pripravljajo in olajšujejo izvajanje pridružitvenega sporazuma. Prednostne naloge pridružitvenega načrta dopolnjujejo odgovornost EU in Gruzije, da bosta v celoti izvajali določbe pridružitvenega sporazuma / poglobljenega in celovitega območja proste trgovine. Dejstvo, da se pridružitveni načrt osredotoča na omejeno število prednostnih nalog, ne vpliva na obseg ali mandat obstoječega dialoga v okviru drugih ustreznih sporazumov ali na večstranski ravni vzhodnega partnerstva. Pridružitveni načrt prav tako ne prejudicira izvajanja zavez iz pridružitvenega sporazuma / poglobljenega in celovitega območja proste trgovine od začetka njegove veljavnosti ter podpira načelo dinamičnega približevanja.

Poleg tega je potovanje brez vizumov v schengenske države za gruzijske državljane z biometričnim potnim listom, ki je začelo veljati 28. marca 2017, omogočilo znatno povečanje mobilnosti in medosebnih stikov med obema stranema v varnem in dobro upravljanem okolju. Namen tega posodobljenega pridružitvenega načrta je zato tudi zagotoviti, da se pogoji za brezvizumsko potovanje stalno izpolnjujejo v skladu z zavezami, sprejetimi v okviru procesa liberalizacije vizumskega režima, in priporočili iz rednih poročil, ki jih izdaja Komisija na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti. Obravnavanje vprašanj, povezanih z migracijami, tudi na področju nedovoljenih migracij, neutemeljenih prošenj za azil, ki jih vložijo gruzijski državljani, ter izzivov, povezanih z javnim redom in varnostjo, ostaja pomembna prednostna naloga sodelovanja med EU in Gruzijo v okviru liberalizacije vizumskega režima. Nadalje bi lahko proučili možnosti za olajšanje zakonitih migracij.

Ta dokument, ki posodablja pridružitveni načrt za obdobje 2017–2020 in preusmerja njegovo pozornost, določa nove prednostne naloge za skupno delo za doseganje ciljev političnega pridruževanja in gospodarskega povezovanja, kot so določeni v pridružitvenem sporazumu za obdobje 2021–2027. Razlikuje med kratkoročnimi prednostnimi nalogami (ki bi jih bilo treba doseči ali pri katerih bi bilo treba doseči večji napredek v treh do štirih letih) in srednjeročnimi prednostnimi nalogami (ki bi jih bilo treba doseči ali pri katerih bi bilo treba doseči večji napredek v sedmih letih). Pridružitveni svet bo ob pomoči Pridružitvenega odbora in pododborov, ustanovljenih na podlagi pridružitvenega sporazuma, nadzoroval in spremljal uporabo in izvajanje pridružitvenega sporazuma ter redno pregledoval delovanje tega sporazuma glede na njegove cilje.

Ta pridružitveni načrt se uporablja od trenutka, ko bo sprejet, do konca leta 2027. Pridružitveni načrt se lahko kadar koli spremeni ali posodobi, in sicer s soglasjem Pridružitvenega sveta EU-Gruzija.

1. NAČELA, INSTRUMENTI IN VIRI ZA IZVAJANJE PRIDRUŽITVENEGA NAČRTA

Izvajanje tega pridružitvenega načrta bodo še naprej usmerjala naslednja skupna načela:

- ukrepe, sprejete v okviru pridružitvenega načrta, bi bilo treba izvajati ob polnem spoštovanju pridružitvenega sporazuma/poglobljenega in celovitega območja proste trgovine, vključno z njegovo preambulo;
- pridružitveni načrt bi bilo treba izvajati ob polnem spoštovanju načel preglednosti, odgovornosti in vključevanja;
- v pridružitvenem načrtu sta predvidena vključenost obeh strani in dialog o reformah, povezanih s pridružitvijo;
- cilj pridružitvenega načrta je doseči otipljive in opredeljene rezultate s postopnim izvajanjem praktičnih ukrepov;
- pogodbenici priznavata, da je treba dogovorjene prednostne naloge podpirati z ustreznimi in zadostnimi političnimi, tehničnimi in finančnimi sredstvi;

- izvajanje pridružitvenega načrta bo predmet spremljanja, letnega poročanja, med drugim o splošnem napredku, in ocenjevanja. Doseženi napredek se bo preverjal tudi v okviru institucionalnih struktur, določenih v pridružitvenem sporazumu. Tudi civilna družba se bo spodbujala, da svoje dejavnosti spremljanja usmeri v pridružitveni načrt;
- Evropska unija bo Gruzijo podpirala pri izvajanju ciljev in prednostnih nalog iz pridružitvenega načrta. V ta namen bo uporabila vse razpoložljive vire podpore EU, na voljo pa bo dala tudi strokovno znanje, nasvete, dobro prakso ter tehnično znanje in izkušnje, omogočila bo izmenjavo informacij ter spodbujala gradnjo zmogljivosti, krepitev institucij in razvoj novih instrumentov pomoči. Poudarja, da je pomoč EU vezana na skupno dogovorjeno strogo pogojenost, ki je povezana z napredkom pri izvajanju reform. EU bo sodelovala tudi z drugimi partnerji, da bi zagotovila usklajevanje podpore drugih partneric Gruzije ter okrepila usklajen pristop podpore Ekipe Evropa, ki združuje sredstva EU, njenih držav članic in finančnih institucij. Pri izvajanju pridružitvenega načrta bodo na voljo tudi ustrezni finančni instrumenti EU. Ne glede na to pridružitveni načrt sam po sebi ni dokument finančnega načrtovanja in ne nadomešča načrtovanja ali oblikovanja politik na ravni pogodbenc.

Ob priznavanju, da je pridružitveni načrt glavno orodje za izvajanje pridružitvenega sporazuma/poglobljenega in celovitega območja proste trgovine, so v prednostnih nalogah, opredeljenih v pridružitvenem načrtu, izraženi tudi dolgoročni cilji politike, opredeljeni v skupnem sporočilu z naslovom „Politika vzhodnega partnerstva po letu 2020: Krepitev odpornosti – vzhodno partnerstvo, ki prinaša rezultate za vse ⁽¹⁾“ in izjavi z vrha vzhodnega partnerstva ⁽²⁾, ki bodo podlaga za prednostne naloge vzhodnega partnerstva po letu 2020. Te prednostne naloge bodo podlaga za pomoč EU Gruziji, kot je opredeljena v Instrumentu za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI) in ustreznih programskih dokumentih po letu 2020. EU lahko zagotovi pomoč tudi iz drugih instrumentov EU. Vsa podpora se bo zagotovila popolnoma v skladu z izvedbenimi pravili in postopki, ki urejajo zunanjo pomoč EU. Podpora EU bo odražala pristop, ki temelji na pogojih in spodbudah, ter bo pogojena z izvajanjem dogovorjenih reform.

2. PREDNOSTNE NALOGE PRIDRUŽITVENEGA NAČRTA

EU in Gruzija menita, da spada izvajanje pridružitvenega sporazuma in pridružitvenega načrta med ključne prednostne naloge za uskladitev in uveljavljanje skupnih vrednot in načel, o katerih sta se dogovorili EU in Gruzija. Pridružitveni sporazum predvideva pospešitev političnega pridruževanja in gospodarskega povezovanja z Evropsko unijo.

Gruzija je od podpisa pridružitvenega sporazuma sprejela ukrepe in izvedla bistvene reforme za njegovo učinkovito izvajanje. Obe strani priznavata napredek, ki ga je Gruzija dosegla za tesnejše politično pridruževanje in gospodarsko povezovanje z EU, in se zavedata izzivov na področjih, kot so skupne temeljne vrednote, pravna država in reforma pravosodja, ter ponovno poudarjata, da so za znaten in trajen napredek še vedno potrebni nadaljnji ukrepi, da bi lahko državljani izkoristili vse prednosti, ki jih prinaša pridružitveni sporazum EU-Gruzija.

Spodbujanje demokracije in pravne države z ambicioznimi političnimi, pravosodnimi in protikorupcijskimi reformami v okviru širokega in vključujočega procesa je ključnega pomena za sodelovanje med EU in Gruzijo v obdobju tega pridružitvenega načrta.

Učinkovito izvajanje pridružitvenega sporazuma ter njegovega sporazuma o poglobljenem in celovitem območju proste trgovine, povezano s širšim procesom približevanja zakonodaje in s tem povezanimi potrebnimi reformami, prispeva k vzpostavitvi pogojev za okrepljene gospodarske in trgovinske odnose z EU, ki vodijo k nadaljnjemu postopnemu gospodarskemu vključevanju Gruzije na notranji trg Evropske unije, kot je predvideno v pridružitvenem sporazumu.

EU poudarja, da močno podpira suverenost in ozemeljsko celovitost Gruzije znotraj njenih mednarodno priznanih meja, med drugim še vedno zagovarja politiko nepriznavanja in sodelovanja v Gruziji, ter tudi poudarja, da je trdno zavezana spodbujanju miru, stabilnosti in reševanja konfliktov v Gruziji. Poleg tega priznava, da Gruzija pomembno prispeva k skupni varnostni in obrambni politiki EU, med drugim s sodelovanjem v operacijah kriznega upravljanja pod vodstvom EU. EU je pripravljena še naprej sodelovati z Gruzijo na področju varnosti, da bi uresničila svoje strateške prednostne naloge v sosedstvu.

⁽¹⁾ JOIN(2020) 7.

⁽²⁾ <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2021/12/15/eastern-partnership-summit-joint-declaration/>

Cilj sodelovanja med EU in Gruzijo, med drugim v okviru vzhodnega partnerstva, je tudi podpora doseganju številnih globalnih ciljev politike, vključno s Pariškim sporazumom ter izvajanjem agende za trajnostni razvoj do leta 2030 in njenih 17 ciljev trajnostnega razvoja, h katerim sta obe zavezani. Sodelovanje bo okrepilo mednarodni red, ki temelji na pravilih, in prispevalo k izgradnji močnejše Evrope v svetu.

V tem okviru bi bilo treba prednostno obravnavati naslednje reformne ukrepe.

A. Ključne prednostne naloge za ukrepe

1. Na področju odpornih, trajnostnih in povezanih gospodarstev

1.1. Gospodarski razvoj ter poslovno in naložbeno okolje

Pogodbenici bosta sodelovali, da bi spodbudili gospodarski razvoj in gospodarsko povezovanje med Gruzijo in EU v korist in blaginjo gruzijskih državljanov. To bo zmanjšalo socialnoekonomске in izobraževalne neenakosti ter izboljšalo delovne pogoje, hkrati pa zagotovilo postopno razogljichenje in podnebno nevtralnost gospodarstva. Glede na okoliščine bo ključnega pomena obravnavati socialno-ekonomске posledice pandemije COVID-19 ter hkrati krepiti kratkoročno in dolgoročno odpornost. To bi se moralo odraziti v prizadevanjih za zagotovitev, da bo okrevanje po pandemiji COVID-19 zeleno ter da bodo doseženi okoljski in podnebni cilji. Za trajnostno in pravično okrevanje bosta ključna tudi ohranjanje zaščite delavcev in spodbujanje dostojnega dela.

V središču pozornosti bo izboljšanje poslovnega in naložbenega okolja, ustvarjanje enakih konkurenčnih pogojev za vse podjetnike prek pravne države, pravne varnosti in stalnih protikorupcijskih prizadevanj. To bo vključevalo tudi nadaljnji razvoj arbitraže med podjetji in izvrševanje sodnih odločb. Pomembno bo zagotoviti neposredno podporo malim in srednjim podjetjem (MSP), med drugim z izvajanjem strategije za MSP, spodbujati podjetništvo (vključno s podjetništvom žensk in mladih), zagotoviti dostop do financiranja in okrepiti zadruga na gruzijskih podeželskih območjih. Izvajanje nove strategije za kmetijstvo in razvoj podeželja za obdobje 2021–2027 bo prispevalo k razvoju učinkovitih vrednostnih verig, izboljšalo zaposlitvene možnosti na podeželskih območjih in podpiralo MSP pri povečanju njihove konkurenčnosti v izbranih sektorjih z visoko izvozno vrednostjo. To bo prispevalo tudi k nadaljnji internacionalizaciji gospodarstva in vključevanju v vrednostne verige EU. Prizadevanja za pridružitvev enotnemu območju plačil v eurih bodo ključni del programa gospodarskega sodelovanja, ki bo zagotovil pomembno spodbudo za podjetja in konkretne koristi za prebivalce Gruzije. Izvajanje politik regionalnega razvoja bo prispevalo k bolj uravnoteženemu teritorialnemu razvoju, zmanjšalo razlike ter poleg Tbilisija in Batumija ustvarilo nova težišča.

Hkrati je treba nadaljevati uspešno pot trdnega gospodarskega in fiskalnega upravljanja, da se zagotovi gospodarska in finančna stabilnost ter nadaljuje modernizacija finančnega sektorja, na primer z reformo bančnega sektorja, spodbujanjem kapitalskih trgov in razvojem mikrokreditov.

Nadaljnje regulativno zblíževanje s standardi EU bo pomembno za pospešitev popolnega izvajanja zavez v okviru poglobljenega in celovitega območja proste trgovine, ki je pogoj za gospodarsko povezovanje med Gruzijo in EU. Posebna pozornost bo namenjena izvajanju tehničnih predpisov, nadzora trga, sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov, vključno z varnostjo hrane, ter uskladitvi z evropskimi standardi. Izvajanje strateškega okvira za carinsko sodelovanje, uveljavljanje pravic intelektualne lastnine in polno izvajanje prava o geografskih označbah so ključnega pomena za povečanje trgovine.

Pogodbenici priznavata pobudo treh pridruženih partneric za okrepitev sodelovanja z EU in sta ustrezno seznanjeni s povečanim usklajevanjem med njimi glede zadev skupnega interesa, povezanih z izvajanjem pridružitvenih sporazumov ter poglobljenih in celovitih območij proste trgovine, ter glede sodelovanja v okviru vzhodnega partnerstva.

1.2. *Krepitev povezljivosti*

Pogodbenici bosta sodelovali pri krepitvi (prometne, energetske in digitalne) povezljivosti med EU in Gruzijo, zlasti prek Črnega morja.

Na področju prometa bosta izvajali vzajemno koristne strateške projekte, med drugim v okviru vzhodnega partnerstva, ter postopoma dokončali razširjeno okvirno omrežje TEN-T in spodbujali multimodalne prometne rešitve. Nadalje bosta sodelovali pri izvajanju pravnega reda EU pri vseh načinih prevoza (letalski, cestni, pomorski, železniški), da bi izboljšali fizično povezljivost in s tem povezane standarde ter regulativne in varnostne vidike (zlasti varnost v cestnem prometu), hkrati pa spodbujali večjo osredotočenost na zelene prometne rešitve.

Ključno bo izvajanje zavez, ki izhajajo iz pristopa Gruzije k Energetski skupnosti, predvsem z regulativnimi reformami in naložbami v energetska varnost in energijsko učinkovitost, krepitvijo in razvojem novih energetskih infrastrukturnih omrežij in medsebojnih povezav ter izboljšanjem preglednosti in pravnega delovanja trga električne energije in plina.

1.3. *Izobraževanje in zaposljivost mladih, raziskave in inovacije*

Pogodbenici bosta sodelovali pri vlaganju v ljudi, zlasti mlade, da bi izboljšali zaposljivost, hkrati pa zagotovili dostojna delovna mesta in učinkovito zaščito delavcev. Gruzija bo izboljšala uspešnost na področju izobraževanja in raziskav s celovito reformo izobraževanja in raziskav, pri čemer se bo osredotočila na učinkovitost, enakost dostopa in kakovost vseh ravni izobraževanja. Evropska šola vzhodnega partnerstva v Gruziji je lahko zgled za kakovostno izobraževanje v skladu z mednarodnimi standardi.

Poleg tega bo ključno zagotoviti, da bo izobraževalni učni načrt ustrezal potrebam trga dela, da se odpravijo vrzeli v znanju in spretnostih ter bolje uskladijo znanja in spretnosti ter delovna mesta. Prednostna naloga bo boljši dostop do trga dela, tudi za ženske in osebe v ranljivem položaju. Hkrati bo dosežen napredek na področju politike zaposlovanja in zavodov za zaposlovanje.

Pogodbenici bosta še naprej podpirali izvajanje politik na področju raziskav in inovacij, si prizadevali za spodbujanje naložb v močnejše raziskovalne in inovacijske ekosisteme z reformami politik ter povečanjem bruto izdatkov za raziskave in inovacije ter spodbujali zeleni in digitalni prehod z uporabo strategij pametne specializacije in prenosa tehnologije, kot je ustrezno.

2. ***Na področju odgovornih institucij, pravne države in varnosti***

2.1. *Pravna država, reforma pravosodja in boj proti korupciji*

Pogodbenici si bosta skupaj prizadevali za spoštovanje načel pravne države, pri čemer bosta posebno pozornost namenili pravosodnemu sektorju in neodvisnosti sodstva. Celovito izvajanje tretjega in četrtega vala reform pravosodja je ključno za krepitev neodvisnosti in odgovornosti sodstva, med drugim s krepitvijo institucionalne ureditve in praks visokega sodnega sveta in drugih ključnih pravosodnih institucij, povečanjem preglednosti ter postopkov izbire in napredovanja na podlagi kompetenc v skladu s priporočili Beneške komisije in Urada Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) za demokratične institucije in človekove pravice.

Gruzija bo izvedla nadaljnjo reformo pravosodja, tudi kot prednostno nalogo visokega sodnega sveta, in sprejela ambiciozno strategijo za reformo pravosodja po letu 2021 s široko vključujočim in medstrankarskim reformnim procesom, vključno z oceno učinkovitosti tretjega in četrtega vala reforme pravosodja. Gruzija si bo še naprej prednostno prizadevala za uskladitev zakona o splošnih sodiščih s povezanimi priporočili Beneške komisije ⁽³⁾ in bo revidirani zakon v celoti uporabljala pri vseh prihodnjih imenovanjih.

⁽³⁾ Nujno mnenje Evropske komisije Sveta Evrope za demokracijo skozi pravo (Beneška komisija) o izboru in imenovanju gruzijskih sodnikov vrhovnega sodišča, ki ga je Beneška komisija potrdila 21. in 22. junija 2019. nujno mnenje Evropske komisije Sveta Evrope za demokracijo skozi pravo (Beneška komisija) o spremembah sistemskega zakona o splošnih sodiščih, ki ga je Beneška komisija potrdila 2. in 3. julija 2021.

Poleg tega bi bilo treba objaviti visokokakovostne utemeljitve za imenovanje sodnikov in sprejeti zakonodajo o objavi sodnih odločb.

Gruzija bo pregledala postopek imenovanja generalnega državnega tožilca, da bi okrepila neodvisnost urada/položaja državnega tožilca. V ta namen bo uvedla glasovanje s kvalificirano večino v parlamentu, kar je glavno priporočilo Beneške komisije v zvezi s tem. To bo vključevalo učinkovit mehanizem proti blokadi, ki ima široko medstrankarsko podporo in je v skladu s priporočili Beneške komisije. Uvedeni bodo dodatni zaščitni ukrepi, da se zagotovi, da je postopek izbire in imenovanja pregleden ter da temelji na merilih integritete, neodvisnosti, nepristranskosti in usposobljenosti.

Nadalje bo treba okrepiti odgovornost in demokratični nadzor nad organi kazenskega pregona.

Gruzija si bo še naprej prizadevala za ambiciozen napredek v boju proti korupciji in gospodarskemu kriminalu, vključno z vsemi oblikami korupcije, ter okrepila mehanizme za preprečevanje korupcije, med drugim na področju javnih naročil.

3. Na področju okoljske odpornosti in odpornosti proti podnebnim spremembam

3.1. Okolje in podnebni ukrepi

Pogodbenci si bosta skupaj prizadevali za doseganje okoljske odpornosti in odpornosti proti podnebnim spremembam s spodbujanjem – tudi v okviru prizadevanj za okrevanje po pandemiji COVID-19 – sodobnega, z viri gospodarnega, čistega in krožnega gospodarstva, ki vodi k okolju prijaznejšemu gospodarstvu in bolj trajnostni rabi naravnih virov v skladu z evropskim zelenim dogovorom. To bo med drugim doseženo z nadaljevanjem upravnih reform in krepitevijo upravne zmogljivosti za izvajanje poglavij pridružitvenega sporazuma o okolju in podnebnih ukrepih. Poleg tega se bo v okviru obstoječih struktur pridružitvenega sporazuma spodbujal dialog med EU in Gruzijo o okolju in podnebnju. V zvezi s tem bo potekalo tesno posvetovanje s civilno družbo.

Cilji glede zmanjšanja emisij in odpornosti proti podnebnim spremembam v skladu s Pariškim sporazumom bodo vključeni v splošne gospodarske in prometne politike, da bi omejili vpliv podnebnih sprememb in zagotovili koristi za življenje državljanov. V tem okviru bo Gruzija predložila dolgoročno strategijo za razvoj z nizkimi emisijami toplogrednih plinov, ki jo bo predložila sekretariatu Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC), in posodobila svoj nacionalni določeni prispevek v skladu s Pariškim sporazumom.

Večji poudarek bo namenjen omogočanju in spodbujanju trajnostnega kmetijstva in ribištva, med drugim v okviru modrega gospodarstva skupne pomorske agende za Črno morje ⁽⁴⁾, ter ohranjanju biotske raznovrstnosti in ekosistemov, tudi na območju Črnega morja.

Okoljsko upravljanje se bo okrepilo z izvajanjem zakonodaje o presoji vplivov na okolje, strateško presojo vplivov na okolje ter s sprejetjem in izvajanjem nove zakonodaje o okoljski odgovornosti ter z zagotavljanjem dostopa javnosti do informacij o okolju in udeležbe javnosti pri odločanju. Izboljšanje kakovosti zraka in vode ter boljše ravnanje z odpadki v skladu z evropskimi standardi ne bosta prispevala le k izboljšanju okolja, temveč bosta pomembno vplivala tudi na javno zdravje. Na podlagi tega se bo okrepilo sodelovanje med pogodbenicama na področju javnega zdravja.

3.2. Javno zdravje

Pogodbenci si bosta skupaj prizadevali za zagotavljanje cenovno dostopne zdravstvene oskrbe in spodbujanje dostopa do te oskrbe za ljudi v celotni družbi, med drugim z izboljšanjem pokritosti programa splošnega zdravstvenega varstva in z e-zdravjem. Preventivno zdravstvo in nadzor nad tobakom bosta osrednjega pomena. Okrepile se bodo zdravstvene ustanove in njihova odgovornost, in sicer z vzpostavitev kazalnikov kakovosti, nabavami na podlagi vrednosti in drugimi postopki upravljanja kakovosti. Ključna bosta učinkovito obravnavanje nalezljivih in nenalezljivih bolezni ter na splošno večja odpornost zdravstvenega sistema na zunanje pretrese, kot so pandemije.

⁽⁴⁾ 21. maj 2019, ministrska izjava iz Bukarešte o skupni pomorski agendi za Črno morje – (Črno morje (europa.eu)).

4. **Na področju odporne digitalne preobrazbe**

4.1. *Razvoj digitalne infrastrukture*

Pogodbenici bosta sodelovali pri omogočanju rasti in trajnostnega razvoja Gruzije, in sicer z nadaljnjim spodbujanjem uvajanja digitalne infrastrukture in podpiranjem digitalne preobrazbe na podlagi izvajanja nacionalne strategije razvoja širokopasovnih povezav ter v skladu z zakonodajo in primeri dobre prakse EU, zlasti glede varnosti digitalne infrastrukture. Pandemija COVID-19 je pokazala digitalni razkorak v družbah in nujno potrebo po podpori te digitalne preobrazbe. Rešitve za e-zdravje, učenje na daljavo, telemedicino, sledenje virusom in preprečevanje dezinformacij ne bodo le pomagale med pandemijo, temveč bodo podpirale odpornost in razvoj vseh partnerjev EU v prihodnjih letih. Ključnega pomena bo spodbujanje digitalnega gospodarstva in inovacij z ustreznimi politikami, ki bodo spodbudile in dodatno diverzificirale ne le industrijo IT, temveč tudi ustvarjalne industrije in okrepile njihovo konkurenčnost, spodbudile rast in preživetje zagonskih podjetij ter digitalizirale vrednostne verige.

4.2. *E-upravljanje in digitalne storitve*

Hkrati bi bilo treba še naprej razvijati e-upravljanje in digitalne storitve, da bi se povečale učinkovitost, preglednost in odgovornost javne uprave. To mora biti tesno povezano z razvojem digitalnih znanj in spretnosti ter e-pismenostjo širšega prebivalstva. V ta namen bi morali imeti ljudje po vsej Gruziji dostop do interneta in drugih elektronskih komunikacijskih storitev po dostopnih cenah. Pogodbenici si bosta skupaj prizadevali za nadaljnje povečanje upravne zmogljivosti in neodvisnosti gruzijskega nacionalnega regulativnega organa za elektronske komunikacije, kar je bistveni pogoj za pravilno delovanje ustreznega trga. Poleg tega bo EU podpirala izvajanje sporazumov o gostovanju in spektru med Gruzijo in drugimi državami vzhodnega partnerstva ter po potrebi z EU.

4.3. *Kibernetska odpornost*

Pogodbenici si bosta skupaj prizadevali za izboljšanje kibernetske odpornosti ter zagotavljanje trdnih pravnih, političnih in operativnih okvirov kibernetske varnosti, ki temeljijo na zakonodaji in dobrih praksah EU, vključno s certifikacijskim okvirom EU za kibernetsko varnost. V tem okviru si bosta še naprej prizadevali za nadaljnje približevanje gruzijske zakonodaje direktivi o varnosti omrežij in informacij.

Pogodbenici bosta sodelovali, da bi Gruzija sprejela pravne okvire za sheme elektronske identifikacije in elektronske storitve zaupanja v skladu z zakonodajo in dobrimi praksami EU, da bi morebiti sklenili sporazum o vzajemnem priznavanju storitev zaupanja.

5. **Na področju odpornih, pravičnih in vključujočih družb**

5.1. *Vključevanje človekovih pravic ter krepitev vloge civilne družbe in mladih*

Obe pogodbenici bosta spodbujali dobro upravljanje, človekove pravice, pravno državo, nediskriminacijo, dostojno delo ter temeljne vrednote in humanitarna načela pri odzivanju na pandemijo COVID-19 in okrevanju po njej.

Gruzija bo podpirala svobodo, neodvisnost in pluralnost medijev, spoštovala standarde EU in mednarodne standarde ter zagotavljala pogoje za svobodno, strokovno, pluralno, neodvisno in zdravo medijsko okolje. Pogodbenici si bosta skupaj prizadevali tudi za krepitev sodelovanja na področju strateškega komuniciranja, med drugim pri boju proti dezinformacijam, ter za spodbujanje medijske pismenosti.

Obe pogodbenici bosta sodelovali pri zagotavljanju okrepljenega izvajanja protidiskriminacijske zakonodaje, razvoju in izvajanju nove nacionalne strategije na področju človekovih pravic in naknadnega nacionalnega akcijskega načrta za človekove pravice ter omogočanju pluralnosti in neodvisnosti medijev in spoštovanja pravice do svobode zbiranja. Gruzija bo zagotovila potrebno dodelitev proračunskih in človeških virov za učinkovito in hitro preiskavo kaznivih dejanj, ki naj bi jih storili uslužbenci organov kazenskega pregona, ter učinkovit nadzor nad obdelavo osebnih podatkov.

Ključne prednostne naloge bodo krepitev enakosti spolov ter zagotavljanje enake obravnave v družbenem, političnem in gospodarskem življenju, pa tudi boljšega vključevanja med drugim oseb z invalidnostjo in oseb LGBTI ter nediskriminacije zoper njih. Poudarek bo tudi na ukrepih za zaščito otrok pred vsemi oblikami nasilja. Nadaljevala se bodo prizadevanja za zagotavljanje visoke stopnje varstva osebnih podatkov.

EU in Gruzija se bosta osredotočili tudi na udeležbo in vodilni položaj mladih, in sicer s krepitevijo njihove vloge. Pogodbenici bosta še naprej sodelovali, da bi imela Gruzija čim več koristi, ki jih prinaša njena pridružitvev programoma Obzorje 2020 in Obzorje Evropa, ter v skladu z izidom pogajanj in sprejetjem ustreznih programov še naprej spodbujali njeno že aktivno sodelovanje v programih Erasmus+ in evropska solidarnostna enota ter drugih programih in pobudah na področju prostovoljstva, sodelovanja in izmenjav.

Gruzija bo še naprej razvijala mladinski sektor ter na dokazih in pravicah temelječe mladinske politike, da bi ustvarila trajnostni ekosistem za razvoj mladih, ki jim bo omogočil, da v celoti uresničijo svoj potencial in se dejavno vključijo na vsa področja javnega življenja, ter ki povečuje razumevanje demokratičnih vrednot in načel pri mladih ter jih podpira pri uveljavljanju njihovih pravic, poleg tega pa bo zagotovila polno in enako ekonomsko opolnomočenje, varovanje zdravja in dobrega počutja ter enak dostop do informacij in virov za vse mlade v Gruziji.

Gruzija bo še naprej spodbujala varno, vključujoče in spodbudno okolje za delovanje organizacij civilne družbe, vključno s prilagoditvijo politik, ki podpirajo njihovo finančno vzdržnost, in nadaljnjim razvojem sektorja civilne družbe, zlasti organizacij, ki delujejo na lokalni ravni. Spodbujala bo tudi družbeno odgovornost podjetij in socialno podjetništvo, da bi zagotovila rešitve za družbene in okoljske izzive, s posebnim poudarkom na zaposlovanju oseb v ranljivem položaju, vključno z osebami z invalidnostjo, in krepitvi finančne vzdržnosti organizacij civilne družbe.

Gruzija bo zagotovila najvišje demokratične standarde v celotnem volilnem procesu ter pošteno, pregledno in dosledno obravnavo pritožb, poleg tega bo še naprej v celoti upoštevala prednostna priporočila Urada OVSE za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR) ter z vključujočim dialogom dosegla znaten napredek pri obravnavi drugih priporočil⁽⁵⁾. Zagotovila bo tudi pluralnost strank in se vzdržala omejitev, ki so v nasprotju z mednarodnimi standardi, zlasti glede registracije in financiranja, v skladu z ustreznimi mnenji Beneške komisije⁽⁶⁾.

5.2. *Krepitev javne uprave*

Spodbujanje reforme javne uprave z mehanizmi odprte vlade ostaja najpomembnejša prednostna naloga. EU in Gruzija bosta skupaj podpirali in spodbujali evropska načela in standarde javne uprave. V ta namen bosta združili prizadevanja za spodbujanje odgovornega, učinkovitega, uspešnega, odprtega in preglednega upravljanja, krepitev strokovne javne uprave, ki temelji na kompetencah, zagotavljanje kakovostnih javnih storitev in močne lokalne samouprave.

Pogodbenici si bosta prednostno prizadevali za spodbujanje odgovorne, učinkovite, uspešne, pregledne in civilno usmerjene javne uprave, krepitev strokovne javne uprave, ki temelji na kompetencah, ter zagotavljanje kakovostnih javnih storitev na celotnem ozemlju in močne lokalne samouprave.

5.3. *Mobilnost, vključno z brezvizumskim režimom*

Gruzija bo sprejela trajne ukrepe in obravnavala priporočila iz poročil v okviru mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti, da bi zagotovila stalno izpolnjevanje meril, ki ustrezajo akcijskemu načrtu za liberalizacijo vizumskega režima⁽⁷⁾, in so potrebna za ohranitev potovanj brez vizumov v EU. Letna poročila Evropske komisije v okviru mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti bodo še naprej zagotavljala smernice o nadaljnjih ukrepih, potrebnih za zagotovitev trajnosti doseženega napredka. Gruzija bo izvajala migracijsko strategijo za obdobje 2021–2030 in državno strategijo za integrirano upravljanje meja za obdobje 2021–2025.

⁽⁵⁾ Na primer <https://www.osce.org/files/f/documents/1/4/480500.pdf> in <https://www.osce.org/odihr/elections/georgia/496309>

⁽⁶⁾ Na primer skupno mnenje o osnutku člena 791 volilnega zakonika z dne 20. marca 2021, mnenje Beneške komisije št. 1019/2021, mnenje Urada za demokratične institucije in človekove pravice št. ELE-GEO/407/2020; nujno skupno mnenje o revidiranih osnutkih sprememb volilnega zakonika z dne 5. julija 2021, mnenje Beneške komisije št. 1043/2021, mnenje Urada za demokratične institucije in človekove pravice št. ELE-GEO/417/2021.

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/international-affairs/collaboration-countries/visa-liberalisation-moldova-ukraine-and-georgia_en

6. *Na področju zunanje in varnostne politike*

6.1. *Mirno reševanje konflikta*

Pogodbenici bosta še naprej učinkovito sodelovali, da bi podpirali Gruzijo pri njenih prizadevanjih za doseg napredka v smeri mirne in trajnostne rešitve konflikta na podlagi načel mednarodnega prava ter omogočili trajni mir in varnost v Gruziji. Še naprej si bosta prizadevali za spodbujanje mirnega reševanja konflikta v Gruziji, vključno z izvajanjem sporazuma o premirju z dne 12. avgusta 2008, pri katerem je posredovala EU. Gruzija bo še naprej razvijala strateško vizijo za mirno reševanje konflikta, in sicer z vodenjem vključujočega in vsedržavnega procesa. Pogodbenici si bosta še bolj prizadevali za doseganje oprijemljivih rezultatov v okviru mednarodnih razprav v Ženevi, ki jim sopredsedujejo EU, ZN in OVSE, da bi našli trajne rešitve za varnostne in humanitarne izzive, ki izhajajo iz nerešenega konflikta. Različni akterji EU, ki delujejo na terenu, delegacija EU v Gruziji, posebni predstavnik EU (PPEU) za Južni Kavkaz in za krizo v Gruziji ter nadzorna misija EU bodo še naprej prispevali k stabilnosti, normalizaciji, krepitvi zaupanja in reševanju konflikta. Sprejeti bodo ustrezni ukrepi za spodbujanje trgovine, prostega gibanja in gospodarskih vezi prek upravnih meja, vključno s pregledom zakonodaje, če bo to potrebno, in z mirovno pobudo „Korak v boljšo prihodnost“, s čimer se bodo krepili medosebni stiki, zaupanje in prizadevanja za spravo med sprtimi skupnostmi. Stranki bosta še naprej sodelovali in si preventivno prizadevali za nadaljnje utrjevanje politike nepriznavanja na mednarodnem prizorišču.

6.2. *Sodelovanje na področju varnosti in obrambe*

Pogodbenici bosta poglobili dvostranski dialog o varnostnih in obrambnih vprašanjih, da bi obravnavali vprašanja skupnega interesa, vključno s preprečevanjem konfliktov in kriznim upravljanjem, bojem proti terorizmu, pranju denarja ter bojem proti organiziranemu kriminalu in kaznivim dejanjem, povezanim z drogami. Na podlagi priporočil, ki izhajajo iz raziskave o hibridnih grožnjah, se bo okrepilo sodelovanje na področju boja proti tem grožnjam. Pogodbenici bosta sodelovali, da bi zagotovili izvajanje reforme varnostnega sektorja ter sprejetje ustreznih okvirov in postopkov na področju kibernetске odpornosti in zaščite kritične infrastrukture. Sodelovanje med pravosodnimi organi in organi kazenskega pregona se bo še okrepilo. EU bo poleg tega še naprej omogočala sodelovanje Gruzije v operacijah EU za krizno upravljanje ter v dejavnostih usposabljanja in posvetovanja, povezanih s skupno varnostno in obrambno politiko (SVOP).

B. *Kratkoročne in srednjeročne prednostne naloge pridružitvenega načrta*

1. *Demokracija, človekove pravice in dobro upravljanje*

Cilj političnega dialoga in sodelovanja na področju reform v okviru tega pridružitvenega načrta je krepitev spoštovanja demokratičnih načel, kot so politični pluralizem, vključenost v odločanje, delitev oblasti, sodelovanje z opozicijo, pravna država in dobro upravljanje, človekove pravice in temeljne svoboščine. To vključuje spodbujanje pravic pripadnikov manjšin, kot so določene v temeljnih konvencijah ZN in Sveta Evrope in z njimi povezanih protokolih, učinkovito izvrševanje sodb Evropskega sodišča za človekove pravice ter prispevanje k utrjevanju domačih političnih reform, zlasti s približevanjem pravnemu redu EU.

Krepitev stabilnosti, neodvisnosti, učinkovitosti in ustreznega financiranja institucij, ki zagotavljajo demokracijo, pravno državo, spoštovanje človekovih pravic, enakost spolov in nediskriminacijo, vključuje zlasti:

Kratkoročne prednostne naloge

- Nadaljnje zagotavljanje izvedbe preglednih, vključujočih in verodostojnih volitev, med drugim z odpravo vseh pomanjkljivosti, ki jih je ugotovil OVSE/ODIHR;
- zagotavljanje, da se o zakonodajnih spremembah, ki vplivajo na ključne sestavne dele pravne države, kot je neodvisnost sodstva, organizirajo obsežna in vključujoča posvetovanja, ter da se zagotovi skladnost teh sprememb z evropskimi standardi in priporočili mednarodnih organov, kot so Beneška komisija, GRECO in OVSE/ODIHR;

- zagotavljanje kontinuitete in učinkovitega izvajanja reform javne uprave in odprte vlade v skladu z načeli in dobrimi praksami evropske javne uprave; spodbujanje sodelovanja in odprtega dialoga med civilno družbo in vlado ter krepitev procesa soustvarjanja in sodelovanja več deležnikov pri oblikovanju, spremljanju in ocenjevanju politik; spodbujanje inovativnih pristopov z izmenjavo znanja in izkušenj, okrepljenim vzajemnim učenjem ter stalnim sodelovanjem na politični in strokovni ravni;
- dialog in sodelovanje bosta zajemala tudi krepitev pravosodnega sektorja z nadaljevanjem reforme pravosodnega sektorja, zlasti z zagotavljanjem popolne zunanje in notranje neodvisnosti sodnikov ter spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, med drugim s celovitim sodelovanjem.

Srednjeročne prednostne naloge

- Zagotavljanje stalne krepitev okvira človekovih pravic s harmonizacijo in praktičnim izvajanjem mednarodnega in evropskega prava in praks na področju človekovih pravic.

1.1. *Pravosodni sektor*

Kratkoročne prednostne naloge

- Učinkovito izvajanje tretjega in četrtega vala reform pravosodja v vseh vidikih;
- učinkovito izvajanje strategije za pravosodje za obdobje 2017–2021 in njenih akcijskih načrtov v vseh vidikih ter sprejetje ambiciozne strategije za reformo pravosodja po letu 2021, ki bo temeljila na širokem, vključujočem in medstrankarskem reformnem procesu ter oceni učinkovitosti tretjega in četrtega vala reform pravosodja;
- okrepitev in znatna reforma institucionalne ureditve in praks visokega sodnega sveta in drugih ključnih pravosodnih institucij, da bi učinkovito povečali preglednost, integriteto in odgovornost norm in odločitev, ki jih sprejemajo, vključno z odločitvami glede imenovanj, ocenjevanja, napredovanj, premestitev in disciplinskih ukrepov; predložitev predlogov reform Beneški komisiji in Uradu OVSE za demokratične institucije in človekove pravice za mnenje ter izvajanje njunih priporočil;
- zlasti zagotavljanje preglednega in meritokratskega pravnega okvira in prakse za imenovanje in napredovanje sodnikov, tako da se ju v celoti uskladi z evropskimi standardi in priporočili Beneške komisije, vključno z imenovanji na vrhovno sodišče;
- objava pisnih utemeljitev za imenovanje sodnikov s sklicevanjem na merila integritete in usposobljenosti;
- izboljšanje usposabljanja kandidatov za sodnike, sodnikov in sodnega osebja z izvajanjem priporočil EU in Sveta Evrope;
- posodobitev delovanja pravosodja z nadaljnjim omogočanjem elektronskih vlog in komunikacije s sodišči ter elektronskega vodenja zadev; razširitev uporabe naključnega elektronskega dodeljevanja zadev;
- nadaljevanje reforme tožilstva in služb za preiskovanje kaznivih dejanj pri ministrstvu za notranje zadeve ter drugih agencij, da bi še naprej zagotavljali neodvisnost in strokovnost tožilskega in kriminalističnega dela brez kakršnega koli neprimerne vplivanja ter z večjo preglednostjo in odgovornostjo;
- Gruzija bo pregledala postopek imenovanja generalnega državnega tožilca, da bi okrepila neodvisnost urada/položaja državnega tožilca. V ta namen bo uvedla glasovanje s kvalificirano večino v parlamentu, kar je glavno priporočilo Beneške komisije v zvezi s tem. To bo vključevalo učinkovit mehanizem proti blokadi, ki ima široko medstrankarsko podporo in je v skladu s priporočili Beneške komisije. Uvedeni bodo dodatni zaščitni ukrepi, da se zagotovi, da je postopek izbire in imenovanja pregleden ter da temelji na merilih integritete, neodvisnosti, nepristranskosti in usposobljenosti;
- sprejetje reforme kazenskega zakonika, da bi posodobili zakonodajo ter zagotovili njeno skladnost z ustreznimi obveznostmi in standardi EU ter mednarodnimi obveznostmi in standardi; približevanje kazenskih postopkov tistim, ki se uporabljajo v državah članicah EU;

- pregled uporabe sporazuma o priznanju krivde in pravnih jamstev pri njegovi uporabi;
- zagotavljanje procesnih pravic storilcev in žrtev v kazenskih postopkih ter nadaljnja krepitev uporabe načel obnavljalne pravičnosti za odrasle in mladoletne storilce kaznivih dejanj;
- nadaljnje zagotavljanje, da imajo žrtve, vključno z žrtvami kaznivih dejanj iz sovraštva, učinkovit dostop do pravnega varstva in odškodnine ter da v celoti prejmejo podporo in zaščito;
- okrepitev procesnih pravic in zagotovitev pravnih jamstev za pridržane osebe v upravnih postopkih;
- razširitev dostopa do visokokakovostne brezplačne pravne pomoči;
- povečanje uporabe in kakovosti mediacije; odpravljanje pomanjkljivosti pri arbitraži o potrošniških sporih in ustvarjanje pogojev za večjo uporabo arbitraže med podjetji;
- pospešitev izvajanja strategije za preprečevanje kriminala in izvrševanje kazenskih sankcij, zlasti z uporabo pristopov rehabilitacije in ponovne socializacije v kazenskem sistemu, sistemu za preprečevanje kriminala in sistemu za pogojni odpust ter po izpustitvi.

Srednjeročne prednostne naloge

- Uporaba upravnega pridržanja le v ustrezno utemeljenih primerih. Zagotavljanje procesnih pravic upravnih pridržanih oseb v skladu z načeli človekovih pravic, vključno s pravico do poštenega sojenja. V zvezi s tem sprememba zakona o upravnih prekrških;
- posodobitev zakonodaje na trgovinskem, civilnem in upravnem področju v skladu z nacionalnimi strategijami in približevanjem pravnemu redu EU;
- zagotavljanje vključujočega dostopa do pravnega varstva z ustrezno financirano službo za pravno pomoč, ki ima ustrezno osebje;
- ustrezno ločevanje nalog med tožilci in preiskovalci kaznivih dejanj ter vzpostavitev uravnoteženih mehanizmov sodelovanja v zakonodaji in praksi;
- zagotavljanje javnega reda in varnosti ob hkratnem zagotavljanju varstva človekovih pravic.

1.2. *Boj proti korupciji, boj proti goljufijam, reforma javne upravne in javne storitve*

Kratkoročne prednostne naloge

- Oblikovanje nove nacionalne protikorupcijske strategije in ustreznega akcijskega načrta za obdobje po letu 2020 za preprečevanje, odkrivanje in obravnavanje vseh oblik korupcije, ter zagotovitev učinkovitega izvajanja te strategije in akcijskega načrta;
- okrepitev institucij, povezanih z integriteto, z vidika njihovih nadzornih funkcij: urada za javno upravo za prijave premoženjskega stanja; državnega revizijskega urada glede revizij nacionalnih in podnacionalnih odhodkov in prihodkov; agencije za konkurenco; parlamentarnega nadzora in spremljanja z izboljšanjem zmogljivosti sektorskih odborov; sekretariata za boj proti korupciji, ki spada pod gruzijsko državno upravo; civilnih svetovalnih svetov na lokalni ravni;
- nadaljnja obravnavanje korupcije z represivnimi in preventivnimi sredstvi, na primer z nadaljnjo krepitvijo učinkovitosti in zmogljivosti za preiskovanje korupcije; okrepljeno preverjanje prijav premoženjskega stanja in dohodkov vseh ustreznih uradnikov, obravnavanje morebitnih navzkrižij interesov ter spremljanje in ocenjevanje učinkovitosti ukrepov;
- zagotavljanje učinkovitih mehanizmov za preprečevanje in odkrivanje vseh tveganj in ranljivosti, povezanih s pandemijo COVID-19, v boju proti korupciji na področjih z visokim tveganjem, kot so javna naročila in zdravstvo;
- nadaljnja krepitev mehanizmov za preprečevanje korupcije in boj proti njej na ključnih področjih tveganja, na primer:
- zagotavljanje odprtih in konkurenčnih postopkov javnega naročanja z zmanjšanjem števila primerov neposredne oddaje javnega naročila ter ustanovitev neodvisnega, nepristranskega in preglednega organa za revizijo javnih naročil;
- povečanje standardov odgovornosti in integritete v varnostnem sektorju ter krepitev demokratičnega nadzora, med drugim z omejitvijo odstopanj (vključno s finančnim poročanjem) in po potrebi spremembo ustrezne zakonodaje;

- preprečevanje davčnih goljufij in goljufij na področju davka na dodano vrednost (DDV) kot sestavni del boja proti gospodarskim kaznivim dejanjem, korupciji in pranju denarja ter zaščite javnih financ;
- zagotavljanje učinkovitega sodelovanja s pristojnimi institucijami in organi EU ter pomoči tem institucijam in organom, vključno z Evropskim uradom za boj proti goljufijam (OLAF) pri preiskavah goljufij in nezakonitih dejavnosti, ki vplivajo na finančne interese Unije, ter Evropskim javnim tožilstvom (EJT) pri preiskavah in kazenskem pregonu kaznivih dejanj, ki vplivajo na finančne interese Unije, v skladu z veljavnimi pravili in postopki;
- nadaljnje zagotavljanje približevanja zakonodaje Gruzije pravnemu redu Unije na področju boja proti goljufijam in izvajanje določb zakonodaje EU, kot je predvideno v ustreznih prilogah k pridružitvenemu sporazumu;
- spodbujanje pravic in možnosti državljanov za dostop do informacij in sodelovanje pri upravljanju na nacionalni in podnacionalni ravni, med drugim prek civilne družbe ter svobodnega in varnega spremljanja medijev;
- oblikovanje nove strategije za reformo javne uprave in ustreznega akcijskega načrta za obdobje po letu 2020 ter zagotavljanje njunega učinkovitega izvajanja;
- spodbujanje izvajanja reforme javne uprave na politični in upravni ravni, med drugim s krepitvijo usklajevanja in spremljanja ustreznih akcijskih načrtov ter poročanjem o njih;
- povečanje odprtosti, preglednosti in odgovornosti javne uprave z izvajanjem reform odprte vlade;
- oblikovanje enotne politike za razvoj, izvajanje in zagotavljanje kakovosti javnih storitev, da bi izboljšali zadovoljstvo državljanov in njihovo zaupanje v vlado;
- razvoj odločne komunikacije za ozaveščanje o pozitivnih učinkih reforme javne uprave;
- izvajanje pravnega okvira javne uprave, da se zagotovi bolj strokovna javna uprava z ustreznimi kompetencami;
- nadaljnje izvajanje meril pravne države in boja proti korupciji v okviru mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti ter doseganje napredka v zvezi z njimi.

Srednjeročne prednostne naloge

- Nadaljevanje boja proti korupciji in zagotovitev učinkovitega izvajanja ustreznih mednarodnih pravnih instrumentov, kot so Konvencija ZN proti korupciji ter Kazenskoopravna konvencija o korupciji in njen dodatni protokol, ter priporočil Skupine držav proti korupciji (skupina GRECO) pri Svetu Evrope in priporočil mreže OECD za boj proti korupciji za Vzhodno Evropo in Srednjo Azijo;
- nadaljnja zagotovitev učinkovitega preiskovanja domnevnih primerov korupcije in oblikovanje učinkovitega sistema za preprečevanje navzkrižja interesov;
- spodbujanje odgovorne, učinkovite, uspešne in pregledne javne uprave ter vzpostavitve strokovne javne uprave z ustreznimi kompetencami, med drugim v zvezi s sistemom izbora, napredovanja in odpuščanja ter specializiranim usposabljanjem na podlagi potreb;
- izboljšanje kakovosti, učinkovitosti in dostopnosti javnih storitev v gruzijskih regijah;
- izboljšanje upravljanja in odgovornosti v zvezi z javnimi financami, pri čemer je treba pri pripravi proračuna na podlagi programov upoštevati vidike enakosti spolov, ter okrepitev srednjeročnega strateškega načrtovanja in izvajanja;
- krepitev sodelovanja in zmogljivosti deležnikov, vključno z nevladnimi organizacijami, lokalnimi samoupravami, mladimi in akademskimi krogi; zagotavljanje učinkovitega orodja za širše vključevanje javnosti v odločanje in spremljanje uspešnosti reform javne uprave;
- zagotavljanje zanesljive, odgovorne, pregledne in v rezultate usmerjene lokalne samouprave z novimi funkcijami, odgovornostmi in viri v skladu z evropskimi standardi.

1.3. Človekove pravice in temeljne svoboščine

Kratkoročne prednostne naloge

- Oblikovanje nove nacionalne strategije na področju človekovih pravic za obdobje 2021–2030 in ustreznih akcijskih načrtov za obdobje po letu 2020, ki bodo vključevali posebna priporočila organov ZN, Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) in Urada za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR), Sveta Evrope, Evropske komisije za boj proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI) in mednarodnih organizacij za človekove pravice, zlasti o izvajanju protidiskriminacijskih politik, zaščiti pripadnikov manjšin in zasebnega življenja ter zagotavljanju svobode vere ali prepričanja; izvajanje strategije in akcijskih načrtov v tesnem sodelovanju z nacionalnimi in mednarodnimi akterji;
- nadaljnje izvajanje protidiskriminacijske zakonodaje, da se zagotovi učinkovita zaščita pred diskriminacijo v duhu načela nepreztjta; prispevanje k višji stopnji strpnosti in znižanje stopnje nasilja;
- nadaljnja krepitev pluralnosti, preglednosti in neodvisnosti medijev v skladu s priporočili Sveta Evrope;
- okrepitev izvajanja ukrepov za zaščito medijskih delavcev ter zagotovitev učinkovitih in uspešnih preiskav vseh primerov nasilja nad medijskimi delavci, da se odgovorne privede pred sodišče;
- oblikovanje nove državne strategije za enakost in vključevanje državljanov ter akcijskega načrta za obdobje po letu 2020, katerega cilj je zagotoviti enakopravno in polno sodelovanje predstavnikov etničnih manjšin na vseh področjih javnega življenja ter dodatno podpora kulturni raznolikosti;
- doseganje napredka pri izvajanju Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima, tako imenovane Istanbulske konvencije, s krepitvijo nacionalnih institucionalnih zmogljivosti za podporo vprašanjem, povezanim z enakostjo spolov in nasiljem na podlagi spola. Nadaljnja krepitev ukrepov za preprečevanje in preiskovanje primerov nasilja nad ženskami in dekleti, vključno s spolnim nasiljem, zaščita žrtev in podpiranje rehabilitacije storilcev kaznivega dejanja. Prizadevanja za družbeno preobrazbo ter sprememba obstoječih diskriminatornih nazorov in praks, tudi glede nasilja nad ženskami in nasilja v družini;
- okrepitev ukrepov za boj proti diskriminaciji oseb LGBTI in zagotovitev, da lahko v celoti uživajo vse človekove pravice – državljske in politične, gospodarske, socialne in kulturne pravice – vključno s pravico do prostega zbiranja;
- okrepitev dostopa do storitev na področju reproduktivnega in spolnega zdravja za osebe vseh starosti, obveščanje in preprečevanje ter nadaljevanje boja proti škodljivim praksam, ki prizadenejo ženske in deklice, vključno s pohabljanjem spolnih organov, otroškimi, zgodnjimi in prisilnimi porokami ter drugimi oblikami kršitev človekovih pravic in ponižujočega ravnanja, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti podeželskim območjem. Povečanje pomoči za zdravstveno varstvo mater;
- sprejetje posebnih ukrepov za osebe, ki pripadajo manjšinam, da bi prispevali k večji enakosti na političnem, gospodarskem in družbenem področju življenja;
- uskladitev zakonodaje s Konvencijo ZN o pravicah invalidov in njenim izbirnim protokolom ter ustanovitev usklajevalnega organa za vprašanja, povezana s pravicami invalidov;
- okrepitev ukrepov za izboljšanje vključevanja invalidov v javno in gospodarsko življenje ter zagotovitev boljšega dostopa do javnih prostorov. Izboljšanje pogojev za osebe s težavami v duševnem zdravju;
- okrepitev prizadevanj za boj proti nasilju nad otroki s spodbujanjem dobrih praks starševstva, večjo podporo v izobraževalnem sistemu in izboljšanim mehanizmom za napotitev;
- okrepitev prizadevanj za prepoznavanje nasilja nad starejšimi in boj proti njemu, nadaljevanje ekonomske in zdravstvene podpore starejšim ter prispevanje k večji socialni vključenosti starejših;
- povečanje zmogljivosti in izboljšanje znanja javnih uslužbencev o vprašanjih v zvezi s človekovimi pravicami.

Srednjeročne prednostne naloge

- Ohranitev učinkovitih mehanizmov za reševanje sporov in varstvo človekovih pravic pred sodnimi mehanizmi ali kot alternativo zanje;

- nadaljnje spodbujanje, usposabljanje in ozaveščanje o varstvu človekovih pravic in nediskriminaciji v sodstvu, organih kazenskega pregona ter vsej javni upravi, tudi v regijah;
- nadaljnje izvajanje priporočil urada državnega pravobranilca, med drugim v zvezi s primeri diskriminacije, in nadaljnje zagotavljanje učinkovitega delovanja institucionalnega mehanizma, predvidenega v protidiskriminacijski zakonodaji;
- nadaljnja gradnja zmogljivosti spremljanja parlamentarnih odborov za človekove pravice in družbeno integracijo ter pravne zadeve v zvezi z izvajanjem strategije in akcijskega načrta na področju človekovih pravic;
- nadaljnje sodelovanje z organizacijami civilne družbe in reprezentativnimi socialnimi partnerji (sindikati in organizacijami delodajalcev) kot zainteresiranimi stranmi in nadzornimi organi na področjih, ki so v pridružitvenem sporazumu EU-Gruzija prednostno obravnavana, vključno s pravicami delavcev, zasebnostjo, pravicami pripadnikov manjšin in drugih oseb v ranljivem položaju ter svobodo medijev;
- sprejetje ukrepov za povečanje ozaveščenosti in prizadevanja za nadaljnjo skladnost s stalnimi določbami Okvirne konvencije Sveta Evrope za varstvo narodnih manjšin, vključno z določbami o manjšinskih jezikih;
- nadaljevanje boja proti nasilju na podlagi spola in prizadevanja za njegovo preprečevanje, osredotočenost na spreminjanje stereotipov, ki temeljijo na spolni pristranskosti, večja vključenost moških in dečkov, podpora politični udeležbi žensk ter njihovi ekonomski in finančni neodvisnosti s podjetništvom ter boljši dostop do trga dela.

1.4. Slabo ravnanje in mučenje

Kratkoročne prednostne naloge

- Zagotavljanje izvajanja ustreznih akcijskih načrtov za preprečevanje mučenja ter nadaljnje sprejemanje dodatnih ukrepov za boj proti slabemu ravnanju in mučenju ter okrepitev prizadevanj v okviru boja proti nekaznovanosti;
- nadaljnje podpiranje in dodatno povečanje neodvisnosti nadzornega organa, pristojnega za preiskovanje pritožb zoper uradnike organov kazenskega pregona na zakonodajni in praktični ravni, da bi v skladu z mednarodnimi standardi učinkovito preiskovali primere slabega ravnanja in mučenja;
- zagotovitev temeljite, pregledne in neodvisne preiskave vsake domnevne uporabe mučenja in slabega ravnanja v kazenskem sistemu ter v policijskih, vojaških in drugih prostorih za pridržanje prek zgoraj navedenega pristojnega nadzornega organa;
- nadaljnje podpiranje nacionalnega preventivnega mehanizma in sodelovanje v njem v okviru urada javnega pravobranilca, da se z zagotavljanjem njegovega učinkovitega delovanja preprečijo zlorabe, med drugim z ustreznim financiranjem in varovanjem zaupnosti postopka;
- nadaljnje izboljšanje pogojev za pridržanje in razmer v centrih za duševno zdravje.

Srednjeročne prednostne naloge

- Nadaljevanje prizadevanj za dodatno izboljšanje sistema zdravstvenega varstva v zavodih za prestajanje kazni in dostopa zapornikov do zdravstvenih storitev, vključno s storitvami na področju duševnega zdravja, ki bodo enakovredne storitvam v civilnem sektorju. Nadaljnji razvoj zmogljivosti in krepitev vloge zdravstvenih delavcev, ki delajo v ustanovah zaprtega tipa ali za te ustanove, pri prijavih slabega ravnanja;
- nadaljevanje krepitev programov rehabilitacije, zmanjševanja škode in zdravstvenega varstva v okviru kazenskega sistema;

nadaljnja krepitev učinkovitosti stalnega notranjega in zunanega spremljanja kazenskega sistema ter policijskih, vojaških in drugih zaprtih ustanov za zgodnje odkrivanje in preprečevanje zlorab in slabega ravnanja.

1.5. Enaka obravnava

Kratkoročne prednostne naloge

- Krepitev enakosti spolov in zagotavljanje enakega obravnavanja žensk in moških ter pripadnikov manjšin – ne glede na veroizpoved ali prepričanje, etnično ali nacionalno pripadnost, raso, jezik, spol, spolno usmerjenost, spolno identiteto, sposobnost ali drug razlog – v družbenem, političnem in gospodarskem življenju;

- sprejetje nadaljnjih ukrepov za okrepitev izvajanja zakonodaje o nasilju zaradi spola, vključno z ozaveščanjem prebivalstva in specifičnih poklicnih skupin, kot je policija, zlasti na podeželskih območjih. Izboljšanje dostopa žrtev do storitev svetovanja, stanovanja in zatočišč;
- povečanje dostopa žrtev, vključno s pripadniki manjšin, do storitev svetovanja in zatočišč ter programov za ekonomsko opolnomočenje po nastanitvi v zatočišču;
- izboljšanje zbiranja podatkov o nasilju na podlagi spola ter njihove analize in sporočanja. Podpiranje boja proti nasilju na podlagi spola na lokalni ravni z večjo vključenostjo lokalnih akterjev, kot so občine, socialni delavci in organizacije civilne družbe;
- v okviru strategije in akcijskega načrta na področju človekovih pravic oblikovanje in izvajanje celovite politike enakosti, s katero se zagotavlja, da vse osebe, tudi tiste v ranljivem položaju, v celoti uživajo človekove pravice.
- Stališče EU bo med drugim ob upoštevanju akcijskega načrta EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024 namenjeno krepitevi mednarodnega pravnega in političnega okvira ter njegovega izvrševanja v smeri enakopravne, polne, učinkovite in smiselne udeležbe žensk in mladih v vsej raznolikosti ter na vseh področjih in ravneh javnega in političnega življenja, tudi z zavzemanjem za njihovo vključitev na sezname političnih strank za sedeže, na katere so lahko izvoljeni, krepitevijo zmogljivosti kandidatov in kandidatk.

Srednjeročne prednostne naloge

- Približevanje evropskim standardom na področju zdravstvenih in varnostnih predpisov, pravil o varstvu materinstva ter pravil o usklajevanju starševskih in poklicnih obveznosti, kot je predvideno v pridružitvenem sporazumu;
- sprejetje aktivnih ukrepov za spodbujanje večje pomembne udeležbe in zastopanosti žensk in pripadnikov manjšin v forumih za politično odločanje ter na trgu dela in v gospodarskih dejavnostih, med drugim na ravni lokalnega zastopanja (tj. občin);
- podpora nediskriminaciji na trgu dela in izvajanju načela enakega plačila za delo enake vrednosti;
- prispevanje k večji socialni in gospodarski vključenosti in udeležbi pripadnikov etničnih manjšin, med drugim z dostopom do informacij in izobraževanja ter učenjem gruzijskega jezika;
- izboljšanje sprejemanja in strpnosti med širšim prebivalstvom s krepitevijo znanja in dejavnostmi ozaveščanja.

1.6. *Otrokove pravice*

Kratkoročne prednostne naloge

- Izvajanje zakonika o otrokovih pravicah z uskladitvijo vse potrebne zakonodaje in krepitev nacionalnih mehanizmov za zaščito otrok pred vsemi oblikami nasilja, vključno z otroškimi, zgodnjimi in prisilnimi porokami;
- obravnavanje potreb vseh otrok, vključno s tistimi, ki so v najbolj marginaliziranem in ranljivem položaju, invalidnih otrok ter otrok na ulici, in sicer z izboljšanjem in razširitvijo mehanizmov socialne zaščite, pa tudi s podpiranjem teritorialnega dostopa do programov rehabilitacije/rehabilitacije za invalidne otroke, ter sprejetje ukrepov za popolno odpravo dela otrok;
- izvajanje zakona o socialnem delu ter zagotovitev sredstev za zaposlovanje in krepitev zmogljivosti skupin strokovnjakov, ki se ukvarjajo z ranljivimi otroki, vključno z invalidnimi otroki;
- ozaveščanje in krepitev znanja strokovnjakov, ki delajo z otroki, ter širše javnosti o preprečevanju nasilja nad otroki in boju proti njemu;
- nadaljnja prizadevanja za deinstucionalizacijo otrok, uporaba mehanizma nadzora in nadaljnji razvoj alternativne oskrbe.

Srednjeročne prednostne naloge

- Nadaljnje izvajanje reforme mladoletniškega kazenskega prava;
- sprejetje ukrepov za družbeno in vedenjsko preobrazbo na področju boja proti nasilju nad otroki;

- dokončanje deinstitucionalizacije otroškega varstva.

1.7. Prave sindikatov in temeljni delovni standardi

Kratkoročne prednostne naloge

- Sprejetje in izvajanje pravnega okvira, ki določa nadzorne funkcije sistema inšpekcije dela za vso delovno zakonodajo in zakonodajo o delovnih pogojih ter odprava vseh omejitev glede pooblastil inšpektorjev v obstoječi zakonodaji v skladu s standardi Mednarodne organizacije dela;
- nadaljnje spremembe delovnega zakonika in druge ustrezne zakonodaje ter njuno nadaljnje usklajevanje s standardi Mednarodne organizacije dela;
- nadaljnje zagotavljanje učinkovitega sistema inšpekcije dela z ustreznimi pristojnostmi, zmogljivostmi in viri (finančnimi, človeškimi in upravnimi) za inšpekcijske preglede vseh delovnih pogojev ter odnosov med delodajalci in delojemalci v skladu s standardi Mednarodne organizacije dela.

Srednjeročne prednostne naloge

- Podprtje delovne zakonodaje s postopki za reševanje delovnih sporov, med drugim s sistemom mediacije na delovnem mestu;
- izpopolnitev metodologije ocenjevanja/merjenja enakega dela in plačila;
- zagotovitev učinkovitega delovanja tristranske komisije za socialno partnerstvo in njene regionalne podružnice ter nadaljnje izboljšanje socialnega dialoga s sodelovanjem z Mednarodno organizacijo dela in evropskimi organizacijami socialnih partnerjev.

2. Zunanja in varnostna politika

Dialog in sodelovanje na področju skupne zunanje in varnostne politike EU (SZVP) bosta dodatno okrepljena in usmerjena v postopno zблиževanje, tudi na področju skupne varnostne in obrambne politike (SVOP), ter obravnavanje zlasti vprašanj preprečevanja konfliktov in kriznega upravljanja, regionalne stabilnosti, nadzora nad oborožitvijo, razoroževanja, neširjenja orožja, kibernetске varnosti in hibridnih groženj. Sodelovanje bo temeljilo na skupnih vrednotah, vključno z zavezo načelom spoštovanja suverenosti in ozemeljske celovitosti, nedotakljivosti meja in neodvisnosti, in na skupnih interesih, njegov cilj pa bo povečati skladnost in učinkovitost politik ob uporabi dvostranskih, večstranskih in regionalnih forumov ter spoštovanju mednarodnega reda, ki temelji na pravilih.

2.1. Sodelovanje v okviru SVOP, usklajevanje, hibridne grožnje in kibernetška varnost, strateško komuniciranje in regionalno sodelovanje

Kratkoročne prednostne naloge

- Okrepitev prizadevanj za večjo usklajenost Gruzije s sklepi in izjavami EU na področju SZVP, tudi v skladu z načeli suverenosti in ozemeljske celovitosti, zapisanimi v pridružitvenem sporazumu EU-Gruzija, ter ukrepi v večstranskih forumih;
- krepitev sodelovanja pri preprečevanju hibridnih groženj in povečanje kibernetске varnosti, med drugim z izvajanjem priporočil na podlagi raziskave o hibridnih grožnjah;
- krepitev sodelovanja na področju strateškega komuniciranja za utrditev odpornosti države in družbe proti dezinformacijam; razširitev in diverzifikacija okvirov praktičnega sodelovanja, da bodo vključevali akterje civilne družbe ter druge podobno misleče državne akterje in institucije;
- nadaljevanje prizadevanj za izvajanje učinkovite reforme varnostnega sektorja v Gruziji;
- okrepitev praktičnega sodelovanja pri preprečevanju konfliktov in kriznem upravljanju z lajšanjem sodelovanja Gruzije v civilnih in vojaških operacijah kriznega upravljanja, ki jih vodi EU, v dejavnostih svetovanja in usposabljanja na področju SVOP na podlagi okvirnega sporazuma o sodelovanju, podpisanega novembra 2013, ter v večstranskem okviru delovne skupine vzhodnega partnerstva za varnost, SVOP in civilno zaščito in sodelovanja z agencijami EU pri vprašanih v zvezi s SVOP;

spodbujanje regionalnega sodelovanja pri varnostnih vprašanih, kot so migracije, izboljšano upravljanje meja, upravljanje migracij, zaščita ključne infrastrukture, nadzor izvoza, zmanjševanje in obvladovanje tveganja nesreč, vključno z odzivanjem v izrednih razmerah, civilna zaščita, boj proti tihotapljenju in nezakoniti trgovini (npr. z biološkimi in jedrskimi materiali) ter usposabljanje ustreznega osebja, zlasti prek pobude EU za centre odličnosti za zmanjševanje kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih tveganj ter njenega regionalnega sekretariata za Jugovzhodno in Vzhodno Evropo s sedežem v Gruziji.

Srednjeročne prednostne naloge

- Spodbujanje mirnega reševanja konflikta ter mednarodne stabilnosti in varnosti, da se ohrani mednarodni red, ki temelji na pravilih in učinkovitem multilateralizmu;
- spodbujanje skupnega spoštovanja načel neodvisnosti, suverenosti, ozemeljske celovitosti in nedotakljivosti meja, kot je določeno v Ustanovni listini Združenih narodov in Helsinški sklepni listini OVSE, vključno z uskladitvijo s sklepi in izjavami EU na področju SZVP.

2.2. *Boj proti terorizmu, neširjenje orožja za množično uničevanje in nezakonit izvoz orožja*

Kratkoročne prednostne naloge

- Sodelovanje pri boju proti širjenju orožja za množično uničevanje in njegovih nosilcev s popolnim izpolnjevanjem in nacionalnim izvajanjem obstoječih obveznosti pogodbenic iz mednarodnih pogodb in sporazumov o mednarodnem razoroževanju in neširjenju orožja ter drugimi ustreznimi mednarodnimi obveznostmi;
- celovita uporaba operativnega sporazuma med Gruzijo in Europolom za olajšanje izmenjave informacij o terorističnih organizacijah, skupinah, njihovih dejavnostih in podpornih mrežah.

Srednjeročne prednostne naloge

- Sodelovanje za poglobitev mednarodnega soglasja o boju proti terorizmu, ki temelji na človekovih pravicah, vključno s pravno opredelitvijo terorističnih dejanj, med drugim z zavzemanjem za dogovor o celoviti konvenciji o mednarodnem terorizmu;
- nadaljnje izvajanje Resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov (RVSZN) 2396, zlasti pa izmenjava informacij o osumljencih terorizma za identifikacijo, odkrivanje in kazenski pregon tujih terorističnih bojnikov;
- sodelovanje pri carinskem nadzoru, ki temelji na oceni tveganja, za zagotovitev varnosti in zaščite uvoženega ali izvoženega blaga ali blaga v tranzitu;
- boj proti nezakoniti trgovini z osebnim in lahkim orožjem, vključno s strelivom, na podlagi veljavnih mednarodnih sporazumov in resolucij Varnostnega sveta ZN ter obveznosti v okviru drugih mednarodnih instrumentov, ki se uporabljajo na tem področju;
- nadaljnje sodelovanje na področju nadzora izvoza konvencionalnega orožja ob upoštevanju Skupnega stališča EU o nadzoru izvoza vojaške tehnologije in opreme; nadaljnje sodelovanje v boju proti trgovini z orožjem in uničevanje zalog;
- nadaljnje prispevanje k izvajanju nadzora nad oborožitvijo in ustreznih režimov za krepitev zaupanja, in sicer vseh treh stebrov Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja (NPT) ter Konvencije o kemičnem orožju (CWC), Konvencije o biološkem orožju (BWC) in drugih obstoječih obveznosti v okviru ustreznih mednarodnih sporazumov in drugih mednarodnih obveznosti.

2.3. *Mirno reševanje konflikta*

Kratkoročne prednostne naloge

- Ohranitev učinkovitega sodelovanja med EU in Gruzijo za rešitev konflikta v dogovorjenih okvirih, med drugim z namenom, da se zagotovita polno izvajanje sporazuma o premirju z dne 12. avgusta 2008, pri katerem je posredovala EU, ter varna, prostovoljna in dostojanstvena vrnitev notranje razseljenih oseb in beguncev na njihove domove, pa tudi vzpostavitev načinov za ustrezno vključitev gruzijskih regij Abhazije in Chinvalija/Južne Osetije v poglobitev odnosov med EU in Gruzijo;
- ohranitev učinkovitega sodelovanja in usklajevanja med EU in Gruzijo na področju mirnega reševanja konflikta, med drugim z rednim političnim dialogom, ter ohranitev vprašanja vzpostavljanja miru in varnosti visoko na dnevnem redu EU;
- usklajevanje prizadevanj za lažje izvajanje sporazuma o premirju z dne 12. avgusta 2008, pri katerem je posredovala EU, vključno z razvojem in spodbujanjem nadaljnjih izvedbenih ukrepov na podlagi prvotnega sporazuma;

- okrepitev prizadevanj za zagotovitev konstruktivnih pogajanj in doseganje oprijemljivih rezultatov v okviru mednarodnih razprav v Ženevi, ki jim sopredsedujejo EU, ZN in OVSE, na podlagi sporazuma o premirju z dne 12. avgusta 2008, pri katerem je posredovala EU, da bi našli trajne rešitve za varnostne in humanitarne izzive, ki izhajajo iz nerešenega konflikta;
- polna in učinkovita uporaba uradov nadzorne misije EU v Gruziji, da bi prispevali k stabilnosti in normalizaciji, vključno z omogočanjem varnega in normalnega življenja za lokalne skupnosti na obeh straneh upravne meje, ter krepitvi zaupanja;
- nadaljnja prizadevanja za ponovno vzpostavitev in učinkovito delovanje mehanizmov za preprečevanje incidentov in odzivanje nanje v Galiju in Ergnetiju ter podvojitve prizadevanj za obravnavo varnostnih in humanitarnih potreb ljudi, prizadetih v konfliktu;
- nadaljnja prizadevanja za obravnavo kršitev človekovih pravic v gruzijskih regijah Abhazija in Chinvali/Južna Osetija;
- podpiranje prizadevanj za mirno reševanje konflikta, tudi prek stikov s prebivalstvom gruzijskih regij Abhazija in Chinvali/Južna Osetija, glede na politiko Gruzije za spravo in vključevanje (vključno z mirovno pobudo) ter politiko EU za nepriznavanje in vključevanje, pri izvajanju katere sodelujeta EU in Gruzija;
- sodelovanje pri delitvi koristi in priložnosti, ki izhajajo iz političnega pridruževanja in gospodarskega povezovanja med EU in Gruzijo, s prebivalstvom na drugi strani ločnice, vključno z brezvizumskim režimom za kratkoročno bivanje na schengenskem območju;
- nadaljnje spodbujanje svobode gibanja, trgovine, gospodarskih vezi in možnosti izobraževanja prek upravnih meja, med drugim z mirovno pobudo „Korak v boljšo prihodnost“ in po potrebi s pregledom zakonodaje.
Sodelovanje pri sprejemanju ukrepov za spodbujanje medosebnih stikov, krepitev zaupanja in prizadevanj za spravo skupnosti, razdeljenih zaradi konflikta;
- sprejetje dodatnih ukrepov za spodbujanje trajnostnega vključevanja notranje razseljenih oseb (lastninske pravice, zaposlovanje in ciljno usmerjena podpora);
- zagotovitev učinkovitega izvajanja nacionalnega akcijskega načrta za obdobje 2022–2024 o izvajanju resolucij Varnostnega sveta ZN o ženskah, miru in varnosti (RVSZN 1325 +);
- okrepitev konstruktivne udeležbe žensk pri mirnem reševanju konflikta in vzpostavljanju miru ter zagotovitev, da v okviru vseh prizadevanj za reševanje konflikta potekajo dejavna posvetovanja z ženskami in civilno družbo, ki jih je prizadel konflikt;
- nadaljevanje skupnih prizadevanj in sprejetje učinkovitih preventivnih ukrepov za nadaljnje utrjevanje politike nepriznavanja na mednarodnem prizorišču.

Srednjeročne prednostne naloge

- Sprejetje ukrepov za trajnostno rešitev konflikta, pri čemer bo brez poseganja v obstoječe oblike obravnave vprašanj, povezanih s konfliktom, mirno reševanje konflikta ena od osrednjih tem političnega dialoga med pogodbenicama, pa tudi dialoga z drugimi ustreznimi mednarodnimi akterji;
- nadaljevanje skupnih prizadevanj za spodbujanje vzpostavitve mednarodnih varnostnih mehanizmov v gruzijskih regijah Abhazija in Chinval/Južna Osetija, dostopa mednarodnih organizacij za človekove pravice na ta ozemlja in popolnega izvajanja mandata nadzorne misije Evropske unije v Gruziji (EUMM Georgia) po vsej Gruziji;
- nadaljnje prizadevanje za varno, dostojno in prostovoljno vračanje notranje razseljenih oseb in beguncev na kraj izvora v skladu z načeli mednarodnega prava;
- nadaljnje sodelovanje z Mednarodnim kazenskim sodiščem (MKS) z izvajanjem Rimskega statuta in povezanih instrumentov ter prizadevanji za ohranitev njegove celovitosti. Nadaljnje sodelovanje z Mednarodnim kazenskim sodiščem pri preiskavah vojnih dogodkov iz avgusta 2008.

3. Pravosodje, svoboda in varnost

Marca 2017 so bila gruzijskim državljanom odobrena potovanja brez vizumov v EU. V zvezi s tem bi morala Gruzija še naprej izpolnjevati merila za liberalizacijo vizumskega režima in upoštevati priporočila iz rednih poročil na podlagi mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti, ki jih je izdala Komisija, da se zagotovi trajnost brezvizumskega režima ter tako prispeva k mobilnosti in medosebnim stikom med EU in Gruzijo.

Poleg tega sporazum o ponovnem sprejemu oseb, partnerstvo za mobilnost med EU in Gruzijo ter po potrebi dogovori in sporazumi o sodelovanju z več agencijami EU na področju pravosodja in notranjih zadev, kot so Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex), Evropska migracijska mreža (EMN), Europol, Cepol in Eurojust, oblikujejo okvir za okrepljeno sodelovanje na področju pravosodja in notranjih zadev.

3.1. Varstvo osebnih podatkov

Kratkoročne prednostne naloge

- Zagotavljanje visoke ravni varstva osebnih podatkov ter sprejetje zakonodaje v skladu z evropskimi standardi in praktičnih ukrepov za zagotovitev spoštovanja pravice do varstva osebnih podatkov v javnem in zasebnem sektorju, med drugim na področju kazenskega pravosodja;
- okrepitev zmogljivosti organa za nadzor varstva podatkov, da se zagotovi obvladovanje sodobnih tehnoloških izzivov na področju varstva podatkov in uspešno izvajanje evropskih standardov v Gruziji.

Srednjeročne prednostne naloge

- Nadaljnja krepitev zmogljivosti organa za nadzor varstva podatkov in spremljanje uporabe standardov o varstvu podatkov.

3.2. Migracije, azil in integrirano upravljanje meja

Kratkoročne prednostne naloge

- Zagotavljanje trajnega izpolnjevanja vseh meril za liberalizacijo vizumskega režima in priporočil, ki jih je Komisija izdala v poročilih na podlagi mehanizma za zadržanje izvetja iz vizumske obveznosti;
- nadaljevanje učinkovitega izvajanja sporazumov o ponovnem sprejemu oseb, vključno s sporazumom o ponovnem sprejemu oseb med EU in Gruzijo;
- okrepitev operativnega sodelovanja za hitro zmanjšanje števila neutemeljenih prošelj za azil, ki jih na razširjenem schengenskem območju vložijo državljani Gruzije;
- učinkovito izvajanje sprememb gruzijskega zakona o pravilih in postopkih za gruzijske državljane, ki izstopajo iz Gruzije in vstopajo vanjo, ob polnem spoštovanju človekovih pravic in zahtev glede varstva podatkov;
- nadaljevanje organiziranja akcij za obveščanje o pravicah in obveznostih pri potovanjih brez vizumov;
- nadaljnja krepitev upravljanja meja ter ohranjanje visoke kakovosti mejnih kontrol in varovanja meje;
- poročanje o izboljšavah pri analizi podatkov o migracijah in ocenjevanju tveganj;
- redno posodabljanje (vsaj vsaki dve leti) migracijskega profila Gruzije;
- nadaljnja krepitev operativnega sodelovanja z Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo (Frontex), vključno s sodelovanjem na področju integriranega upravljanja meja, izmenjavo osebja, usposabljanjem, opazovalci iz regije v skupnih operacijah in izmenjavo informacij prek mreže za analizo tveganja v okviru vzhodnega partnerstva (EaP-RAN);
- dokončno oblikovanje in učinkovito izvajanje strategije Gruzije za integrirano upravljanje meja za obdobje 2021–2025 in pripadajočega akcijskega načrta.

Srednjeročne prednostne naloge

- Učinkovito izvajanje migracijske strategije Gruzije za obdobje 2021–2030 in pripadajočih akcijskih načrtov;
- razvoj učinkovitejših načinov za ponujanje možnosti za krožne in zakonite migracije, vključno s programi delovne migracije, ob upoštevanju obstoječe nacionalne zakonodaje in pristojnosti ter ob polnem spoštovanju človekovih pravic vseh delavcev migrantov;
- učinkovita priprava in izvajanje strategije Gruzije za integrirano upravljanje meja za obdobje 2021–2025 in pripadajočih akcijskih načrtov;
- ohranjanje visoke kakovosti mejnih kontrol in varovanja meje;
- doseganje napredka pri razmejevanju državnih meja s sosednjimi državami;

- nadaljevanje učinkovitega izvajanja državnega programa in dejavnosti za ponovno vključevanje.

3.3. Kazenski pregon

Kratkoročne prednostne naloge

- Zagotoviti polno operativno zmogljivost nadzornega organa, pristojnega za neodvisne preiskave pritožb zoper uradnike organov kazenskega pregona. Za verodostojen odziv na pritožbe zoper policijo bo potreben strokoven in učinkovit mehanizem, med drugim prek generalnega inšpektorata za notranje zadeve;
- nadaljnje učinkovito delovanje oddelka za spremljanje varstva človekovih pravic in kakovosti preiskav na ministrstvu za notranje zadeve, vključno s podpiranjem strokovnega usposabljanja uslužbencev organov kazenskega pregona o človekovih pravicah, kakor so zagotovljene z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah;
- nadaljnja širitev uporabe alternativnih zapornih kazni, in sicer s povečanjem uporabe obstoječih in uvedbo novih kazni brez odvzema prostosti ter s povečanjem zmogljivosti služb za pogojni odpust;
- posodobitev preiskovalnih postopkov in tehnik v boju proti organiziranemu kriminalu ter hudim in vsem drugim kaznivim dejanjem.

3.4. Boj proti organiziranemu kriminalu

Kratkoročne prednostne naloge

- Zagotavljanje nadaljnega izvajanja ustreznih akcijskih načrtov za boj proti trgovini z ljudmi in nadaljevanje dejavnosti razvoja zmogljivosti, da bi lahko državni organi proaktivno odkrivali in učinkovito preiskovali primere trgovine z ljudmi;
- spremljanje in poročanje o učinkovitosti proaktivnega odkrivanja in preiskovanja primerov trgovine z ljudmi;
- priprava nove nacionalne strategije za boj proti organiziranemu kriminalu in spremnega akcijskega načrta ter zagotavljanje njunega učinkovitega izvajanja;
- izkoriščanje vseh prednosti sporazuma o operativnem in strateškem sodelovanju z Europolom, vključno z zagotavljanjem operativnih in strateških informacij ter večjo vključenostjo v cikel politike EU/evropske večdisciplinarne platforme proti grožnjam kriminala (EMPACT);
- nadaljnje sodelovanje z agencijo CEPOL za namene usposabljanja na področju kazenskega pregona;
- nadaljnji razvoj obveščevalno vodene policijske dejavnosti in enotnega sistema za analizo kaznivih dejanj, med drugim s sprejetjem in izvajanjem strategije obveščevalno vodene policijske dejavnosti.

Srednjeročne prednostne naloge

- Nadaljevanje prizadevanj na področju preprečevanja organiziranega kriminala in boja proti njemu, zlasti v okviru cikla politike EU proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu in hudim oblikam mednarodnega kriminala/evropske večdisciplinarne platforme proti grožnjam kriminala (EMPACT);
- okrepitev sodelovanja pri obravnavanju kibernetске kriminalitete in zagotavljanje ustreznega usposabljanja gruzijskim organom na področju kazenskega pregona;
- okrepitev prizadevanj v boju proti kibernetски kriminaliteti za oblikovanje celovitega pravnega in institucionalnega okvira v skladu z Budimpeško konvencijo;
- nadaljnja krepitev čezmejnega sodelovanja pri kazenskem pregonu za boj proti organiziranim kriminalnim združbam v Gruziji.

3.5. Boj proti prepovedanim drogam

Kratkoročne prednostne naloge

- Nadaljnje sodelovanje na področju preprečevanja drog s popolnim usklajevanjem politik na področju drog s stališči EU ter nadaljnje spodbujanje mehanizmov preprečevanja z izvajanjem nacionalne strategije za preprečevanje zlorabe drog za obdobje 2021–2026 in njenih ustreznih akcijskih načrtov;

- ohranitev tesnega sodelovanja z Evropskim centrom za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami (EMCDDA), da bi okrepili zmogljivosti gruzijskega nacionalnega observatorija za področje drog ter izmenjevali ustrezne in veljavne informacije;
- zagotavljanje izvajanja nacionalnih strategij za boj proti drogam in naknadnih akcijskih načrtov.

Srednjeročne prednostne naloge

- Nadaljnje zagotavljanje uravnoteženega in celostnega pristopa k vprašanjem, povezanim z drogami, za okrepitev sistemov za obvladovanje zdravstvenih in socialnih posledic uporabe drog, zagotavljanje učinkovitejšega preprečevanja ter prizadevanja za zmanjšanje ponudbe prepovedanih drog, trgovine z njimi in povpraševanja po njih;
- nadaljevanje rednega dialoga v okviru dialoga o drogah, ki poteka pod okriljem vzhodnega partnerstva.

3.6. *Preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma*

Kratkoročne prednostne naloge

- Uskladitev gruzijske zakonodaje s četrto in peto direktivo o preprečevanju pranja denarja;
- spremljanje in poročanje o številu izdanih odredb o zamrznitvi in zaplembi ter o ocenjeni vrednosti zamrznjenega in zaplenjenega premoženja, da se zagotovi učinkovito izvajanje gruzijske zakonodaje o odvzemu premoženja nezakonitega izvora.

Srednjeročne prednostne naloge

- Nadaljevanje prizadevanj za nadaljnji razvoj pravnega in institucionalnega okvira za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma ter boj proti njima, tudi s približevanjem zakonodaji EU na teh področjih;
- nadaljnje izvajanje standardov iz priporočil o financiranju teroristov, ki jih je pripravila Projektna skupina za finančno ukrepanje (FATF);
- nadaljevanje sodelovanja s FATF, Svetom Evrope, odborom MONEYVAL in ustreznimi organi v državah članicah EU na področju preprečevanja pranja denarja;
- nadaljnja krepitev operativnega sodelovanja na področju zaplembe, odvzema premoženjske koristi in upravljanja premoženja z učinkovitim komuniciranjem in izmenjavo dobrih praks med gruzijskimi organi in uradi EU za odvzem premoženjske koristi.

3.7. *Pravno sodelovanje*

Kratkoročne prednostne naloge

- Nadaljevanje izvajanja sporazuma o operativnem sodelovanju z Eurojustom.

Srednjeročne prednostne naloge

- Krepitev pravosodnega sodelovanja v civilnih in gospodarskih zadevah z izvajanjem Konvencije iz leta 1965 o vročitvi sodnih in zunajsodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini in Konvencijo iz leta 1970 o pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini;
- pristop h glavnim konvencijam Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu na področju pravosodnega sodelovanja in varstva otrok, kot sta Konvencija iz leta 2005 o sporazumih o izbiri sodišča in Haaška konvencija iz leta 2007 o preživnini otrok in drugih oblikah družinskih preživnin ter njen protokol o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti, ter izvajanje teh konvencij;
- krepitev pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah s pristopom k ustreznim konvencijam, zlasti konvencijam Sveta Evrope, in njihovim izvajanjem.

4. **Trgovina in z njo povezane zadeve**

Pogodbenci bosta še naprej poglobljali povezovanje na podlagi pridružitvenega sporazuma ter poglobljenega in celovitega območja proste trgovine. Zavedata se, da polni potencial tega sporazuma še ni dosežen, in bosta sodelovali, da bi se dosegla skladnost s pravnim redom EU, kot je navedeno v ustreznih prilogah k pridružitvenemu

sporazumu/poglobljenemu in celovitemu območju proste trgovine, zlasti na spodaj navedenih področjih, povezanih s trgovino. Učinkovito izvajanje pridružitvenega sporazuma ter njegovega poglobljenega in celovitega območja proste trgovine, povezano s širšim procesom približevanja zakonodaje in s tem povezanimi potrebnimi reformami, prispeva k vzpostavitvi pogojev za okrepljene gospodarske in trgovinske odnose z EU, ki vodijo k nadaljnjemu postopnemu gospodarskemu vključevanju Gruzije na notranji trg Evropske unije, kot je predvideno v pridružitvenem sporazumu. Pogodbenici si bosta skupaj prizadevali za izvajanje vseh določb pridružitvenega sporazuma/poglobljenega in celovitega območja proste trgovine. Pogodbenici bosta redno sodelovali, med drugim prek dvostranskih struktur, vzpostavljenih v okviru sporazuma o pridružitvi med EU in Gruzijo, ter v večstranskih okvirih.

Gruzija bo okrepila nacionalni institucionalni okvir, da bi zagotovila nepristransko izvajanje, izvrševanje in spremljanje nove zakonodaje, sprejete na vsakem zadevnem področju.

Gruzija bo EU redno obveščala o trenutnem stanju približevanja zakonodaje prek specializiranih pododborov in v okviru letnega Pridružitvenega odbora v trgovinski sestavi. EU bo po potrebi in s soglasjem obeh pogodbenic zagotovila pomoč in strokovno znanje, da bi gruzijskim organom pomagala pri tem procesu.

4.1. *Trgovina z blagom*

Kratkoročne prednostne naloge

- Nadaljnje izboljšave na področju statističnih podatkov o trgovini;
- skupna prizadevanja za povečanje diverzifikacije gruzijske strukture izvoza, vključno z izvozom novih proizvodov na trg EU.

Srednjeročne prednostne naloge

- Tesno sodelovanje za učinkovito uporabo mehanizma za preprečevanje izogibanja;
- zagotavljanje pomoči Gruziji pri pripravi in izvajanju morebitne predvidene zakonodaje o dostopu do trga ali drugih povezanih vprašanjih (tj. trgovinska sredstva);
- zagotavljanje izmenjave informacij o razvoju dogodkov na področju dostopa do trga in politiki na tem področju.

4.2. *Tehnični predpisi, standardizacija in pripadajoča infrastruktura*

Kratkoročne prednostne naloge

- Priprava zakonodaje, ki naj bi jo Gruzija v skladu z zavezami iz strategije o tehničnih ovirah v trgovini izvajala na podlagi pridružitvenega sporazuma;
- nadaljnji razvoj infrastrukture, povezane z upravljanjem standardov, tehničnimi predpisi, meroslovjem, nadzorom trga, akreditacijo in postopki ugotavljanja skladnosti, med drugim s podporo EU;
- olajšanje priprave deležnikov, vključno z gospodarskimi subjekti, na izvajanje približane zakonodaje in njihovega prilagajanja temu izvajanju;
- nadaljnje izvajanje strategije za nadzor trga za industrijsko blago;
- na področju nadzora trga: krepitev upravnih zmogljivosti ustreznih gruzijskih državnih institucij in organov za nadzor trga;
- zagotavljanje dodatnega usposabljanja osebja za upravo vladnih organov in agencij, ki se ukvarjajo s tehničnimi predpisi, meroslovjem in standardizacijo ter akreditacijo;
- izmenjava informacij o vseh pomembnih vidikih gruzijske strategije o tehničnih ovirah v trgovini in strategije za nadzor trga, po potrebi vključno z roki.

4.3. *Sanitarni in fitosanitarni ukrepi*

Kratkoročne prednostne naloge

- Podpiranje sistema zgodnjega opozarjanja za hrano in krmo, zdravje živali in zdravje rastlin;
- organizacija kampanj obveščanja skupaj z ustreznimi agencijami, podjetji in nevladnimi organizacijami o zahtevah za dostop do trga EU, pa tudi s civilno družbo o ustreznih potrošniških vidikih hrane in varnosti hrane;

- nadaljnje strokovno svetovanje in pomoč EU Gruziji pri pripravi in izvajanju zakonodaje o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih, vključno z usposabljanjem ustreznega osebja, krepitevijo zmogljivosti pristojnega organa in podporo izboljšanju laboratorijskih zmogljivosti v skladu z zahtevami EU;
- podpiranje Gruzije pri uspešnem izvajanju približane zakonodaje na področju sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov;
- povečevanje zmogljivosti prilaganja gruzijskih podjetij na izvajanje približane zakonodaje. Osredotočenje podpore na zmogljivosti prilaganja zlasti mikro, malih in srednjih nosilcev živilske dejavnosti.

Srednjeročne prednostne naloge

- Podpiranje Gruzije pri krepitev analize tveganja na področju sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov; zagotavljanje veterinarskih fitosanitarnih pregledov in pregledov varnosti hrane na mejnih kontrolnih točkah; olajšanje prilaganja gruzijskih podjetij na izvajanje približane zakonodaje; napredek pri odobritvi dodatnih živil za trg EU;
- sodelovanje na področju dobrobiti živali in zmanjšane uporabe antibiotikov v živinoreji, da bi se borili proti odpornosti na antibiotike.

4.4. *Olajševanje carinskih postopkov in trgovine*

Kratkoročne prednostne naloge

- Nadaljnje sodelovanje pri tekočih prizadevanjih za približevanje gruzijske zakonodaje pravnemu redu EU in mednarodnim standardom, navedenim v ustrezni prilogi k pridružitvenemu sporazumu, kot je novi carinski zakonik;
- zagotovitev izvajanja strateškega okvira za carinsko sodelovanje, po potrebi pa tudi njegov pregled in posodobitev;
- nadaljnje podpiranje izvajanja gruzijske zakonodaje o izvrševanju pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov v skladu s pravnim redom EU, kot je predvideno v pridružitvenem sporazumu;
- redno obveščanje o izvajanju carinskega zakonika;
- pomoč Gruziji pri njenem pristopu h Konvenciji o skupnem tranzitnem postopku;
- sodelovanje pri ukrepih v zvezi s pobudami in platformami za digitalizacijo carine, ki so na voljo Gruziji.

Srednjeročne prednostne naloge

- Nadaljnje posodabljanje gruzijskih carinskih organov;
- nadaljnje poenostavljanje in posodabljanje carinskih postopkov;
- sodelovanje pri carinskem nadzoru, ki temelji na oceni tveganja, in izmenjava ustreznih informacij, ki prispevajo k boljšemu obvladovanju tveganja in varnosti dobavnih verig, olajševanju zakonite trgovine ter varnosti uvoženega ali izvoženega blaga ali blaga v tranzitu;
- krepitev dialoga o boju proti goljufijam za preprečevanje nezakonite trgovine, vključno s trošarinskimi izdelki, zlasti z okrepljenim sodelovanjem v okviru Protokola o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah;
- krepitev zmogljivosti za boljše izvajanje digitalnega carinskega okolja;
- prizadevanja za vzajemno priznavanje sistema pooblaščenih gospodarskih subjektov v skladu s pridružitvenim sporazumom.

4.5. *Pravila o poreklu*

Kratkoročne prednostne naloge

- Izvajanje določb panevro-mediteranske konvencije, zlasti na področju dokazil o poreklu (izdaja in preverjanje, skladnost s pravili o poreklu) in carinskega sodelovanja.

4.6. *Ustanavljanje, trgovina s storitvami in elektronsko poslovanje*

- Usposabljanje in vzpostavitev ustreznih upravnih zmogljivosti za izvajanje načrtovanega približevanja zakonodaje;

- izmenjava informacij in izkušenj o razvoju interoperabilnih platform za elektronsko trgovanje;
- izmenjava informacij in izkušenj o ozaveščanju deležnikov o izvajanju in uveljavljanju ključnih določb direktive EU o poštini storitvah, zlasti obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve, pa tudi druge ustrezne politike poštne sektorja.

4.7. Javno naročanje

Kratkoročne prednostne naloge

- Zmanjšanje deleža neposrednih javnih naročil (brez odprtega javnega razpisa za zbiranje ponudb) s strožjo sekundarno zakonodajo in strožjim izvajanjem pravil, zlasti v zvezi z neposrednimi javnimi naročili zaradi nujnosti in dogodkov z omejenim časovnim okvirom;
- vzpostavitev neodvisnega in nepristranskega revizijskega organa za javna naročila v skladu z revidiranim pravnim okvirom;
- zagotavljanje točnih in pravočasnih informacij o načrtovanem zakonodajnem delu, ki bo vplivalo na politiko javnih naročil in njeno izvajanje, tako za približevanje zakonodaje kot za ustanovitev institucij na področju javnih naročil.
- Pridružitveni svet bo sprejel ustrezni skupni sklep o odobritvi dostopa do trga v skladu z zaključkom faze I časovnega načrta za poglavje o javnih naročilih.

Srednjeročne prednostne naloge

- Pogodbenici bosta nadalje razpravljali o izvajanju obveznosti, ki izhajajo iz Pridružitvenega sporazuma;
- Gruzija bo ob podpori EU nadaljevala pripravo in sprejetje nove zakonodaje o javnih naročilih v skladu s postopkom približevanja in časovnico, predvideno v pridružitvenem sporazumu.

4.8. Pravice intelektualne lastnine

Kratkoročne prednostne naloge

- Podpiranje delovanja gruzijskega nacionalnega centra za intelektualno lastnino „Sakpatenti“, da se zagotovi varstvo pravic industrijske lastnine in avtorske pravice; razširitev sodelovanja z organi tretjih držav in industrijskimi združenji;
- povečevanje zmogljivosti izvrševanja ustreznih vladnih organov ali izvajalskih agencij, pa tudi zagotavljanje ustreznega delovanja pravosodnega sistema, da se imetnikom pravic zagotovi dostop do pravnega varstva in to, da se sankcije izvajajo;
- sprejetje učinkovitih ukrepov proti ponarejanju in piratstvu, vključno s pripravo statističnih podatkov o takih dejavnostih, ki si jih pogodbenici izmenjujeta;
- sodelovanje pri uporabi režima izčrpanja v zadevah v zvezi z intelektualno lastnino.

Srednjeročne prednostne naloge

- Zagotavljanje visoke stopnje varstva in uveljavljanja pravic intelektualne lastnine imetnikom pravic iz obeh pogodbenic; sprejetje ukrepov za ozaveščanje javnosti na področju varstva intelektualne in industrijske lastnine ter zagotavljanje učinkovitega dialoga z imetniki pravic.

4.9. Konkurenca

Srednjeročne prednostne naloge

- Sodelovanje pri izvajanju poglavja pridružitvenega sporazuma o konkurenci in s tem povezanih reform. V okviru sodelovanja bodo obravnavani institucionalni okvir in ustrezne upravne zmogljivosti gruzijskega organa, pristojnega za konkurenco, da se zagotovi učinkovito izvajanje ustrezne zakonodaje o konkurenci;
- sodelovanje bo zajemalo tudi okrepljen dialog o dejavnostih izvrševanja na področju konkurence in subvencij.

4.10. Preglednost

Kratkoročne prednostne naloge

- Nadaljnja krepitev izvajanja zavez glede preglednosti pri oblikovanju trgovinske politike;
- razpravljanje o dobrih praksah in izkušnjah na področju preglednega oblikovanja politik, izmenjava informacij in zagotavljanje ustreznega usposabljanja, med drugim o mehanizmih za komuniciranje in posvetovanjih z deležniki, ter izvajanje seminarjev in drugih dogodkov za širšo javnost, namenjenih pojasnjevanju izvajanja pridružitvenega sporazuma in procesa približevanja.

4.11. Trgovina in trajnostni razvoj

Kratkoročne prednostne naloge

- Vzpostavitev ustreznega sistema izvrševanja in nadzora za vse delovne standarde in pravice ter zlasti za izkoreninjenje dela otrok v skladu z mednarodnimi načeli in praksami ter načeli in praksami EU;
- sodelovanje pri izvajanju posodobljenega nacionalno določenega prispevka in oblikovanju dolgoročne nizkoogljične razvojne strategije v skladu s Pariškim sporazumom;
- nadaljnja krepitev učinkovitosti izvajanja sistema CITES, zlasti za vrste, s katerimi se v EU trguje v velikem številu, kot so *Galanthus* spp.;
- nadaljnja izboljšava in izmenjava primerov dobre prakse v okviru poglavja o vključevanju deležnikov in dialogu s civilno družbo;
- nadaljevanje dialoga o izvajanju zavez v zvezi s trgovino in trajnostnim razvojem.

Srednjeročne prednostne naloge

- Nadaljnja izmenjava informacij o učinkovitem izvajanju delovnih standardov ter ohranjanju zaščite delavcev, vključno z učinkovitim nadzorom in izvrševanjem;
- razpravljanje o izvajanju večstranskih okoljskih sporazumov, katerih podpisnici sta obe strani;
- sodelovanje pri uresničevanju ambicioznega globalnega okvira za biotsko raznovrstnost v okviru Konvencije o biološki raznovrstnosti.

5. **Gospodarsko in sektorsko sodelovanje**

Pogodbenci bosta sodelovali pri spodbujanju gospodarskega razvoja in gospodarskega povezovanja, med drugim s poglobljanjem sektorskega sodelovanja in podpiranjem razvoja MSP, pri čemer bo poudarek na doseganju trajnostne, zelene, vključujoče in digitalne gospodarske rasti. Sodelovali bosta pri odpravljanju socialno-ekonomskih posledic pandemije COVID-19, hkrati pa bosta krepili kratkoročno in dolgoročno odpornost. Skupaj si bosta prizadevali, da bi zagotovili dostojno delo in poštene delovne pogoje za vse, okrepili enake možnosti in dostop do trga dela ter se borili proti revščini in socialni izključenosti. Gruzija bo v skladu z zavezami iz pridružitvenega sporazuma okrepila regulativno zblíževanje s pravnim redom EU. Okrepila bo nacionalni institucionalni okvir, da bi zagotovila neodvisno izvajanje, izvrševanje in spremljanje nove zakonodaje, sprejete na vsakem zadevnem področju. Gruzija bo EU redno obveščala o trenutnem stanju približevanja prek posebnih pododborov, EU pa bo po potrebi in s soglasjem obeh pogodbenic gruzijskim organom zagotovila pomoč in strokovno znanje, da bi jim pomagala pri tem procesu.

5.1. *Gospodarski razvoj in tržne priložnosti*

Srednjeročne prednostne naloge

- Sodelovanje za podpiranje Gruzije pri vzpostavitvi v celoti delujočega tržnega gospodarstva, pri čemer bo poudarek na doseganju trajnostne, zelene in vključujoče gospodarske rasti, ter pri postopnem približevanju njenih politik politikam EU v skladu z vodilnimi načeli makroekonomske stabilnosti, zdravih javnih financ, trdnega finančnega sistema in vzdržne plačilne bilance;

- spremljanje makroekonomskega razvoja, razpravljanje o ključnih izzivih politike in izmenjava informacij o dobrih praksah s krepitvijo rednega makroekonomskega dialoga, da se izboljša kakovost oblikovanja gospodarske politike;
  - okrepitev neodvisnosti in regulativne zmogljivosti Narodne banke Gruzije ter izmenjava izkušenj EU o monetarni politiki in politiki deviznih tečajev, vključno z mednarodno vlogo eura, da se nadalje okrepijo zmogljivosti Gruzije na teh področjih;
  - nadaljnje izboljšanje vzdržnosti in upravljanja javnih financ z nadaljnjim izboljševanjem fiskalnih reform;
  - izboljšanje učinkovitosti podjetij v državni lasti in nadaljnje zmanjšanje s tem povezanih fiskalnih tveganj s sprejetjem standardov korporativnega upravljanja;
  - razvoj trajnostne, celovite in dobro ciljno usmerjene mreže socialne varnosti;
- spodbujanje večje vključenosti žensk na trg dela in v podjetništvo, kar bo prispevalo h gospodarski rasti.

5.2. Kmetijstvo in razvoj podeželja

Kratkoročne prednostne naloge

- Zagotavljanje izvajanja strategije za razvoj kmetijstva in podeželja za obdobje 2021–2027 in ustreznih akcijskih načrtov;
- do leta 2021: sprejetje in izvajanje strateškega dokumenta za komponento varnosti hrane v okviru strategije razvoja kmetijstva in podeželja za obdobje 2021–2027;
- izvajanje institucionalne reforme razvoja podeželja;
- podpiranje razvoja učinkovitih vrednostnih verig in podpiranje MSP za povečanje njihove konkurenčnosti v izbranih sektorjih z visoko izvozno vrednostjo; krepitev skladnosti med izborom prednostnih vrednostnih verig in trgovinskih prednostnih nalog;
- zagotavljanje priložnosti za ženske v diverzificiranih podeželskih gospodarstvih;
- zagotavljanje izvajanja vseh javnih storitev na podeželskih območjih, s posebnim poudarkom na najbolj oddaljenih podeželskih krajih, da nihče ne bo prezrt.

Srednjeročne prednostne naloge

- Posodobitev in izboljšanje učinkovitosti institucij, pristojnih za kmetijstvo in razvoj podeželja, med drugim s sodelovanjem vseh ustreznih sektorskih deležnikov v tem procesu; nadaljnja krepitev mehanizma usklajevanja med vlado in organizacijami civilne družbe;
- spodbujanje in omogočanje podnebno ozaveščenega kmetijstva, energijsko učinkovitih tehnologij in drugih dobrih kmetijskih praks; posodobitev in izboljšanje proizvodnje, predelave in skladiščenja kmetijskih proizvodov za povečanje produktivnosti, dodane vrednosti in konkurenčnosti gruzijskega kmetijstva;
- lajšanje postopnega sprejemanja tržnih standardov za kmetijske proizvode, da bi podprli boljšo varnost hrane, in nadaljnje izvajanje shem kakovosti, vključno z ekološkim kmetovanjem in proizvodi z geografskimi označbami;
- izboljšanje konkurenčnosti in trajnosti kmetijske proizvodnje, med drugim s spodbujanjem ekonomij obsega prek tržno usmerjenih kmetijskih zadrug in organizacij proizvajalcev ter z razvojem sistemov svetovanja in širitve za povečanje proizvodnje in izvoza; spodbujanje ekološke pridelave ter olajšanje dostopa do sprejemljivih kreditov in finančnih sredstev za kmetijstvo;
- postopno zblíževanje in izvajanje učinkovitih politik za kmetijstvo in razvoj podeželja na podlagi preizkušenih modelov EU;
- povečanje zaposlenosti in izboljšanje življenjskih pogojev na podeželju z izboljšanim upravljanjem naravnih virov, izboljšanimi storitvami in infrastrukturo ter diverzifikacijo podeželskega gospodarstva.

5.3. Notranji nadzor javnih financ in zunanja revizija

Kratkoročne prednostne naloge

- Nadaljnji razvoj sistema notranjega nadzora v okviru decentraliziranega upravljanja, vključno s funkcionalno neodvisnimi notranjimi revizijami v državnih organih, in sicer z zagotavljanjem usklajenosti s splošno sprejetimi mednarodnimi standardi, okviri in dobro prakso EU.

Srednjeročne prednostne naloge

- Nadaljnje izboljševanje sistema notranjega nadzora in notranje revizije v javnem sektorju v skladu z oceno vrzeli med sedanjo prakso ter splošno sprejetimi mednarodnimi standardi, okviri in dobro prakso EU;
- zagotavljanje nadaljnega razvoja funkcije zunanje revizije v okviru računskega sodišča (gruzijski državni urad za revizijo) v skladu s splošno sprejetimi mednarodnimi standardi (INTOSAI).

5.4. Javno zdravje

Kratkoročne prednostne naloge

- Nadaljnje izvajanje pravnega reda EU na področju zdravstva, kot je navedeno v ustreznih prilogah k pridružitvenemu sporazumu, zlasti na področju varnosti krvi, nadzora nad tobakom, kakovosti in varnosti snovi človeškega izvora (krvi, tkiv, organov in celic), nalezljivih bolezni in pripravljenosti na pandemije, tudi v skladu z mednarodnimi obveznostmi Gruzije iz Okvirne konvencije o nadzoru tobaka in Mednarodnega zdravstvenega pravilnika;
- izboljšanje pokritosti programa splošnega zdravstvenega varstva in zmanjšanje samoplačniških izdatkov pacientov. povečanje digitalizacije (e-zdravje);
- izboljšanje kakovosti in dostopnosti primarnega zdravstvenega varstva za preprečevanje bolezni in izboljšanje kakovosti življenja;
- dokončanje, sprejetje in začetek izvajanja nacionalne zdravstvene strategije in njenih akcijskih načrtov;
- krepitev nacionalnih večsektorskih ukrepov za boj proti protimikrobni odpornosti, med drugim s krepitvijo nadzora, preudarno rabo antimikrobikov in obvladovanjem okužb v zdravstvenih ustanovah;
- priprava na izvajanje smernic Mednarodnega sveta za usklajevanje tehničnih zahtev glede zdravil za uporabo v humani medicini (ICH) v okviru približevanja pravnemu redu EU na področju farmacije. S tem bi Gruzija dobila dobro podlago za zagotavljanje kakovosti, varnosti in učinkovitosti zdravil (predvsem za uvoz ali lokalno proizvodnjo/porabo).

Srednjeročne prednostne naloge

- Izboljšanje vključenosti zdravstvenih in preventivnih storitev, na primer spodbujanje zdravega načina življenja z vključevanjem organizacij civilne družbe in lokalnih organov;
  - krepitev oblikovanja politik in nadzora nad zdravstvenimi ustanovami ter pravic pacientov in njihove izvršljivosti;
- krepitev zdravstvenih ustanov, ki so večinoma zasebno vodene, in njihove odgovornosti z določitvijo kazalnikov kakovosti, nabavami na podlagi vrednosti in drugimi postopki upravljanja kakovosti, vključno s priznavanjem akreditacije zdravstvenih ustanov s strani mednarodnih akreditacijskih organov.

5.5. Obdavčevanje

Kratkoročne prednostne naloge

- Izboljšanje in poenostavitev davčne zakonodaje;
- spodbujanje dobrega upravljanja v davčnih zadevah, izboljšanje mednarodnega sodelovanja in izvajanje načel dobrega upravljanja na davčnem področju, vključno s svetovnimi standardi glede preglednosti in izmenjave informacij, pravično obdavčitvijo ter standardi za preprečevanje erozije davčne osnove in preusmerjanja dobička;

- izboljšanje zmogljivosti davčne uprave, zlasti s prehodom na bolj usmerjen sistem za davčni nadzor in vračilo DDV, ki temelji na tveganju;
- okrepitev sodelovanja z Evropskim uradom za boj proti goljufijam (OLAF) pri preprečevanju goljufij in tihotapljenja trošarinskih izdelkov ter boju proti njim;
- sprejetje ukrepov za uskladitev politik na področju preprečevanja goljufij in tihotapljenja trošarinskih izdelkov ter boja proti njim, vključno s ključnimi področji politike;
- sodelovanje z Gruzijo pri njenem pristopu k Protokolu Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) za odpravo nezakonite trgovine s tobačnimi izdelki in njegovem uspešnem izvajanju;
- razvoj sodelovanja z davčnimi upravami držav članic EU z izmenjavo novih izkušenj in trendov na področju obdavčitve, vključno z iskanjem možnosti za vključitev gruzijske davčne uprave v program EU Fiscalis.

Srednjeročne prednostne naloge

- Postopna uskladitev (do leta 2026) nacionalnih trošarinskih stopenj za tobačne izdelke z davčnimi stopnjami EU;
- postopna uskladitev gruzijske zakonodaje z Direktivo Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije.

5.6. Statistični podatki

Kratkoročne prednostne naloge

- Obravnavanje statističnih neskladij pri merjenju dvostranskih podatkov o trgovini med EU in Gruzijo;
- razvoj podatkov, razčlenjenih po spolu, ter njihova uporaba za analizo in poročanje.

Srednjeročne prednostne naloge

- Zagotavljanje približevanja ustreznemu pravnemu redu EU;
- vzpostavitev registra prebivalstva v Gruziji;
- priprava regionalnih statističnih podatkov v skladu s klasifikacijo NUTS;
- povečanje dostopa do upravnih podatkov in njihove uporabe v statistične namene;
- nadaljnje zagotavljanje razpoložljivosti statističnih in drugih podatkov za raziskovalce, novinarje in širšo javnost;
- uskladitev metodologije statistike poslovanja s standardi EU in statistiko poslovanja, usmerjeno na prihodnje zahteve po podatkih, kot jih vsebuje okvirna uredba o evropski poslovni statistiki (FRIBS); spodbujanje izmenjave izkušenj držav EU pri izvajanju uredbe FRIBS je zaželeno za izboljšanje procesa usklajevanja.

5.7. Potrošniška politika

- Nadaljnje postopno približevanje gruzijske zakonodaje ustreznim zakonodaji EU in mednarodnim instrumentom;
- krepitev varstva potrošnikov v Gruziji, zlasti z usposabljanjem vladnih uradnikov in drugih predstavnikov interesov potrošnikov o približevanju zakonodaji EU in njenem poznejšem izvajanju.

5.8. Pravo družb, računovodstvo in revizija ter upravljanje podjetij

Kratkoročne prednostne naloge

- Izvajanje gruzijske zakonodaje o podjetništvu v skladu z zahtevami iz Priloge k pridružitvenemu sporazumu.

Srednjeročne prednostne naloge

- Razvoj upravne zmogljivosti ustreznih državnih institucij;
- nadaljnje izvajanje mednarodnih revizijskih standardov na nacionalni ravni ter spodbujanje njihove uporabe s strani vseh zakonitih revizorjev na nacionalni ravni;

- izmenjava pravočasnih, pomembnih in točnih informacij o stanju veljavne zakonodaje in njeni skladnosti s pravom Unije v obliki, dogovorjeni med pogodbenicama, za izvajanje prava EU v skladu z dogovorjenim časovnim načrtom.

5.9. Finančne storitve

Kratkoročne prednostne naloge

- Sprejetje in izvajanje zakona o obveznem zavarovanju motornih vozil;
- opredelitev področij, na katerih bi bilo treba zagotoviti usposabljanje in krepitev zmogljivosti;
- zagotavljanje pravočasnih, pomembnih in točnih informacij o stanju in razvoju veljavne gruzijske zakonodaje.

Srednjeročne prednostne naloge

- Nadaljnji razvoj regulativnega in nadzornega okvira v skladu z mednarodno dogovorjenimi regulativnimi standardi, vključno z novim nadzornim pristopom, orodji in instrumenti;
- izboljšanje upravne zmogljivosti nadzornih organov;
- spodbujanje diverzifikacije finančnih trgov z razvojem zavarovalniških, kapitalskih in pokojninskih trgov ter trgov nebančnih finančnih storitev. Izboljšanje finančne infrastrukture ter spodbujanje finančne vzdržnosti in vključenosti;
- podpiranje prizadevanj Gruzije pri izpolnjevanju meril za končno pridružitve enotnemu območju plačil v eurih (SEPA).

5.10. Industrijska in podjetniška politika ter rudarstvo

Kratkoročne prednostne naloge

- Izvajanje gruzijske strategije za MSP in ustreznih akcijskih načrtov;
- razvoj skrbno načrtovane strategije za MSP, ki bo nasledila prejšnjo, vključno z okvirom za merjenje uspešnosti. Zagotovitev posvetovanja z zasebnim sektorjem. Določitev jasnih ciljev za agencije za MSP (vključno s ključnimi kazalniki uspešnosti) ob hkratnem zagotavljanju operativne neodvisnosti in kontinuitete.

Srednjeročne prednostne naloge

- Izvajanje načrta za posamezne države in priporočil iz ocen na podlagi pobude „Small Business Act“ za Evropo (pobuda za mala in srednja podjetja v Evropi) v največji možni meri;
- povezovanje razvoja MSP s priložnostmi, ustvarjenimi na podlagi poglobljenega in celovitega območja proste trgovine, med drugim s (podpornimi) mrežami za podjetja (kot je evropska podjetniška mreža) in podjetniškimi grozdi;
- okrepitev javno-zasebnega dialoga, da bi izboljšali vključenost podjetij vseh velikosti in njihovih združenj v pripravo regulativnih ukrepov ter jih pravočasno obveščali o izvedbenih ukrepih, da bi se podjetja, zlasti MSP, lahko prilagodila novim ukrepom;
- oblikovanje priložnosti za vstop gruzijskih zagonskih podjetij na trg EU in gruzijski trg;
- izboljšanje dosega in dostopa do finančnih sredstev za MSP; razvoj nebančnega financiranja za poslovne dejavnosti, na primer tvegani kapital, množično financiranje in socialna podjetja;
- podpiranje enakosti spolov in vključevanje vidika spola v razvoj MSP v Gruziji s podpiranjem povečanja deleža podjetnic zlasti v malih in srednjih podjetjih, njihovega dostopa do financiranja itd.;
- spodbujanje podjetništva med mladimi ter vključevanje mladih v podjetniški ekosistem in ekosistem zagonskih podjetij;
- olajšanje boljšega sodelovanja med podjetji z razvojem in krepitevijo podjetniških grozdov, osredotočenih na trajnostno, zeleno in vključujočo gospodarsko rast, ter ob upoštevanju priložnosti, ki jih ponuja prehod na bolj krožno gospodarstvo;

- povečanje produktivnosti, na primer z nadaljnjo digitalizacijo gospodarstva ter izvajanjem inovativnih praks v javnem in zasebnem sektorju; prednostna obravnava digitalizacije vrednostnih verig strateškega pomena;
- izmenjava informacij, ki bo potekala prek posebnega pododborja, o rudarstvu in kovinah, da bi dosegli boljše razumevanje gruzijskih politik in politik EU, vključno z izvajanjem pobude EU za surovine, akcijskega načrta za kritične surovine, raziskovalnega programa Obzorje 2020 in njegovega naslednika, programa Obzorje Evropa, ter evropskega partnerstva za inovacije na področju surovin.

5.11. Turizem

- Izmenjava informacij, med drugim prek posebnega pododborja, o razvoju turizma v Gruziji in EU, vključno z informacijami o pomembnih dogodkih in dobrih praksah, ter podpiranje Gruzije pri izvajanju njene strategije za turizem.

5.12. Zaposlovanje, socialna politika in enake možnosti

Kratkoročne prednostne naloge

- Nadaljnje približevanje gruzijske zakonodaje pravnemu redu EU na področjih zdravja in varnosti pri delu, delovnega prava, enakosti spolov in preprečevanja diskriminacije v skladu s časovnicami iz ustrezne priloge k pridružitvenemu sporazumu;
- vzpostavitev in izvajanje pravnega okvira za učinkovit sistem izvrševanja in nadzora za vso delovno zakonodajo in delovne pogoje v skladu z mednarodnimi načeli in načeli EU ter krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev, pravosodja in drugih ustreznih deležnikov glede približane zakonodaje;
- izvajanje zakona o spodbujanju zaposlovanja in zagotavljanje učinkovitega delovanja nove državne agencije za podporo zaposlovanju (SESA), zlasti zagotovitev sredstev (proračun, osebje);
- izvajanje strategije trga dela za obdobje 2020–2023 in ustreznih akcijskih načrtov;
- nadaljnja okrepitev zmogljivosti ministrstva za notranje razseljene osebe iz zasedenih ozemelj Gruzije, delo, zdravje in socialne zadeve ter zmogljivosti socialnih služb;
- okrepitev aktivne podpore prehodu mladih v zaposlitev z zagotavljanjem enakih možnosti za vse mlade, da razvijejo potrebna znanja in spretnosti ter pridobijo praktične izkušnje za lažji prehod iz izobraževanja na trg dela;
- vzpostavitev sistema socialne zaščite, ki podpira aktivacijo (udeležbo na trgu dela), ter zagotovitev ustreznosti in vzdržnosti socialne pomoči in pokojninskih sistemov.

Srednjeročne prednostne naloge

- Nadaljnje zagotavljanje učinkovitega sistema inšpekcije dela v skladu z mednarodnimi praksami in praksami EU, da se zagotovijo upravne in izvršilne zmogljivosti na področjih zdravja in varnosti pri delu ter delovnega prava, ter krepitev zmogljivosti ustreznih pravosodnih organov in deležnikov;
- nadaljnja krepitev zmogljivosti nove državne agencije za podporo zaposlovanju v skladu s praksami evropskih javnih zavodov za zaposlovanje ter zagotovitev dostopnih in učinkovitih zavodov za zaposlovanje;
- poskusno izvajanje pristopov za podporo mladim pri prehodu v zaposlitev;
- spremljanje izvajanja in rezultatov strategije trga dela za obdobje 2020–2023;
- ohranitev dobro delujočega socialnega dialoga z učinkovitim delovanjem tristranske komisije za socialno partnerstvo in njene regionalne podružnice ter krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev;
- podpiranje medsektorskih ukrepov za izboljšanje dostopa do delovnih mest za osebe v ranljivem položaju;
- oblikovanje zakonika o socialni varnosti, katerega cilj je izboljšanje sistema zaposlovanja in socialnih prejemkov ter zdravstvenega varstva s širšega vidika socialnega varstva (zaposlovanje, socialna mobilnost, zdravstveno varstvo, socialna varnost in socialna pomoč);
- sprejetje ukrepov za obravnavo neformalnega zaposlovanja/neprijavljenega dela v sodelovanju s socialnimi partnerji in mednarodnimi organizacijami.

5.13. Digitalno gospodarstvo in družba

Srednjeročne prednostne naloge

- Pogodbenici si bosta skupaj prizadevali za nadaljnje usklajevanje gruzijske zakonodaje z direktivo EU o varnosti omrežij in informacij ter izboljšanje kibernetске odpornosti ključnih sektorjev kritične infrastrukture in organizacij javnega sektorja na podlagi ustreznih izkušenj, praks in norm EU;
- približevanje pravnemu redu EU na področju elektronskih komunikacij; zlasti nadaljnja okrepitev neodvisnosti in upravne zmogljivosti nacionalnega regulativnega organa za elektronske komunikacije;
- izvajanje regionalnega sporazuma o gostovanju (ki naj bi bil podpisan v začetku leta 2022);
- izvajanje regionalnega sporazuma o usklajevanju spektra (ki naj bi bil podpisan v začetku leta 2022);
- izvajanje gruzijske nacionalne strategije za razvoj širokopasovnih povezav in z njo povezanega akcijskega načrta ob upoštevanju zakonodaje EU in dobrih praks;
- podpiranje Gruzije pri digitalni črnomorski poveztljivosti;
- pogodbenici bosta sodelovali, da bi Gruzija sprejela pravne okvire za sheme elektronske identifikacije in elektronske storitve zaupanja v skladu z zakonodajo in dobrimi praksami EU, da bi morebiti sklenili sporazum o vzajemnem priznavanju storitev zaupanja.
- krepitev gruzijskega digitalnega gospodarstva na področjih digitalnih znanj in spretnosti, digitalnih inovacij in ekosistemov zagonskih podjetij, kibernetске varnosti in e-storitev za državljane in podjetja ter uporabe vesoljskih podatkov in storitev.

5.14. Ribiška in pomorska politika

Kratkoročne prednostne naloge

- Spodbujanje celostnega pristopa k pomorskim zadevam, zlasti s prispevanjem k razvoju medsektorskih in regionalnih pobud na področju pomorstva z vzpostavitev usklajevalnega mehanizma, pa tudi z opredelitvijo področij skupnega interesa ter z dejavnim sodelovanjem z obalnimi državami in deležniki na področju pomorstva v črnomorski regiji v okviru skupne pomorske agende za Črno morje;
- izboljšanje in krepitev spremljanja in nadzora ribolovnih dejavnosti in trgovine z ribiškiimi proizvodi ter njihove sledljivosti in zmogljivosti pristojnih organov za učinkovit boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu;
- spremljanje razvoja dogodkov in ukrepov, sprejetih v okviru Generalne komisije za ribištvo v Sredozemlju (GFCM), ter dokončna posodobitev statusa Gruzije v polnopravno članico GFCM;
- nadaljnje izvajanje upravljanja ribištva in akvakulture, v skladu s strategijo GFCM za leto 2030, v smeri trajnosti ribištva v Črnem morju in trajnostnega razvoja akvakulture;
- nadaljevanje tekočega procesa sprejemanja pravnega okvira, ki zajema ribolov in z njim povezane dejavnosti gruzijske flote za dolge plovbe ter orodij za izvajanje tega pravnega okvira za učinkovit boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu.

Srednjeročne prednostne naloge

- Sprejetje potrebnih ukrepov za trajnostno ribištvo v Črnem morju v dvo- in večstranskem okviru, in sicer na podlagi ekosistemskega pristopa k upravljanju ribištva;
- krepitev znanstvenega in tehničnega sodelovanja na regionalni in dvostranski ravni za zagotovitev zmogljivosti spremljanja ribolovnih dejavnosti, zbiranja podatkov in raziskav na morju, da bi se izboljšala ocena stanja staležev ter sovplivanja ribištva in morskega okolja;
- izkoriščanje možnosti tehnične pomoči za spremljanje ribištva pri nadaljnjem razvoju kontrole in nadzora v podporo delovanju centra za spremljanje ribištva ter elektronskega sistema za spremljanje ribiških plovil;

- sprejetje potrebnih ukrepov za zagotovitev ustreznega izvajanja pravnega okvira, ki bo zajemal ribolovne in z ribolovom povezane dejavnosti gruzijske flote za dolge plovbe, vključno z orodji za spremljanje, kontrolo in nadzor teh dejavnosti, da bi se učinkovito borili proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu;
- dejavno podpiranje izvajanja skupne pomorske agende za Črno morje in opredelitev projektov, ki so zanimivi za banke;
- izboljšanje pogojev za razvoj malega ribolova in akvakulture, krepitev zbiranja podatkov, izboljšanje dostopa do lokalnih trgov in dobavne verige, izboljšanje standardov varnosti hrane za proizvode iz malega ribolova in akvakulture ter spodbujanje ustanavljanja organizacij proizvajalcev.

6. **Povezljivost, energija, okolje, podnebni ukrepi in civilna zaščita**

Pogodbenci bosta sodelovali pri spodbujanju izvajanja pravnega reda EU pri vseh vrstah prevoza, da bi izboljšali fizično povezljivost, pa tudi s tem povezane standarde ter regulativne in varnostne vidike. Skupaj si bosta prizadevali za doseganje okoljske odpornosti in odpornosti proti podnebnim spremembam s spodbujanjem – tudi v okviru prizadevanj za okrevanje po pandemiji COVID-19 – sodobnega, z viri gospodarnega, čistega in krožnega gospodarstva, ki vodi k okolju prijaznejšemu gospodarstvu in bolj trajnostni rabi naravnih virov. Spodbujanje in podpiranje energijske učinkovitosti in uporabe energije iz obnovljivih virov bosta dodatno prispevala k zmanjšanju emisij. Sodelovanje na področju preprečevanja nesreč, pripravljenosti in odzivanja nanje se bo še okrepilo.

6.1. *Promet*

Srednjeročne prednostne naloge

- Nadaljnje izvajanje pravnega reda EU na področju letalstva, da se v celoti izkoristi sporazum o skupnem zračnem prostoru med EU in Gruzijo;
- izboljšanje varnosti vseh načinov prevoza (zračnega, cestnega, pomorskega, železniškega);
- podpora Gruziji pri vzpostavitvi celovite podatkovne zbirke o varnosti v cestnem prometu, ki bo zagotavljala potrebne podatke o trenutnem stanju varnosti v cestnem prometu (podatki o prometnih nesrečah/težjih poškodbah), da se omogoči učinkovitejše ukrepe, povezane s politiko;
- glede na pomen varnosti v cestnem prometu nadaljnja podpora Gruziji pri usklajevanju zakonodaje o varnosti v cestnem prometu s pravnim redom EU, vključno z upravljanjem varnosti v cestnem prometu in krepitvijo zmogljivosti;
- podpora reformi gruzijskega železniškega sektorja, ki bi lahko zlasti prispevala k bolj trajnostnemu prometu s preusmeritvijo tovora s cest na železnice;
- nadaljnji razvoj infrastrukture, zlasti z izvajanjem projektov, vključenih v okvirni naložbeni akcijski načrt TEN-T, da se podpre dokončanje razširjenega jedrnega omrežja TEN-T v Gruziji do leta 2030; razmislek o nadaljnjem razvoju povezovalne vloge črnomskega bazena v smislu povezljivosti;
- podpora Gruziji pri razvoju načrtov za trajnostno mobilnost v mestih in pri dejavnostih za ozaveščanje splošne javnosti o alternativnih možnostih mobilnosti v mestih (v zvezi z uporabo avtomobilov), da bi povečali razpoložljivost, varnost, učinkovitost in trajnostnost javnega mestnega prometa.

6.2. *Sodelovanje na področju energetike*

Kratkoročne prednostne naloge

- Zagotavljanje izvajanja obveznosti pogodbenice Energetske skupnosti;
- izvajanje ustrezne zakonodaje na področju električne energije, energije iz obnovljivih virov, energijske učinkovitosti, nafte, plina, statistike energetike, iskanja ogljikovodikov in izvajanje okoljskih določb, povezanih z energijo, v skladu s pogoji, določenimi v Protokolu o pristopu k Pogodbi o ustanovitvi Energetske skupnosti in v pridružitvenem sporazumu;
- dokončanje in izvajanje institucionalnega okvira za politiko energijske učinkovitosti;
- priprava nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Gruzije ter začetek njegovega izvajanja.

Srednjeročne prednostne naloge

- Sprejetje ukrepov za povezavo gruzijskega energetskega trga z energetskega trgom EU ter okrepitev energetske varnosti in regulativnega zблиževanja Gruzije z nadaljnjim izvajanjem ustreznih zakonodaj EU, vključno s povezano sekundarno zakonodajo v skladu z obveznostmi, ki izhajajo iz članstva v Energetski skupnosti;
- sodelovanje pri pridobivanju mednarodne podpore za razvoj trajnostne energije, vključno s podporo iz mednarodnih podnebnih skladov in drugih finančnih instrumentov;
- krepitev gruzijskega energetskega infrastrukturnega omrežja in medsebojnih povezav, zlasti:
  - v zvezi z električno energijo s spodbujanjem čezmejnne trgovine in medsebojnih povezav s sosednjimi državami ter krepitvijo gruzijskega prenosnega omrežja; nadaljnja ocenitev izvedljivosti projekta črnomoškega daljnovoda in drugih projektov, ki prispevajo k zanesljivosti oskrbe in splošni energetske varnosti v regiji;
  - v zvezi z zemeljskim plinom podpiranje stalnega pravnega delovanja glavnih plinovodov, vključno z delom južnega plinskega koridorja na gruzijskem ozemlju, podpiranje/spodbujanje drugih projektov regionalnega pomena za tranzit plina in nafte, da se zagotovi prevoz kaspjskih energetskih virov na zahodne trge, ter spodbujanje razvoja podzemnega skladiščenja plina za povečanje energetske varnosti Gruzije, pri čemer se upošteva cilj EU o podnebni nevtralnosti do leta 2050.

6.3. *Okolje*

Kratkoročne prednostne naloge

- Izboljšanje okoljskega upravljanja z izvajanjem zakonodaje v Gruziji o presoji vplivov na okolje in strateški presoji vplivov na okolje s sprejetjem in izvajanjem zakonodaje o okoljski odgovornosti, z zagotavljanjem javnega dostopa do okoljskih informacij in udeležbe javnosti pri odločanju, z vključevanjem vseh zainteresiranih deležnikov, pa tudi z vključevanjem okolja v druga področja politike in z izboljšanjem izmenjave okoljskih informacij v skladu z načeli skupnega okoljskega informacijskega sistema (SEIS);
- nadaljnje izvajanje nacionalne strategije za ravnanje z radioaktivnimi odpadki;
- zagotovitev trajnostne rabe vodnih virov s sprejetjem in začetkom izvajanja zakona o gospodarjenju z vodnimi viri;
- izvajanje novega gozdarskega zakonika in sprejetje subsidiarne zakonodaje; ustanovitev ekonomsko uspešnega državnega organa za gospodarjenje z gozdovi; dokončanje nacionalnega popisa gozdov in vzdrževanje podatkovne zbirke;
- izvajanje tretjega nacionalnega okoljskega akcijskega programa Gruzije (2017–2021) v skladu s časovnim okvirom tretjega nacionalnega okoljskega akcijskega načrta;
- priprava četrtega nacionalnega okoljskega akcijskega programa Gruzije, vključno s petletnim programom za vodne vire, ki zajema strateške pristope in akcijski načrt;
- izvajanje nacionalne strategije ravnanja z odpadki in ukrepov, predvidenih v akcijskem načrtu za obdobje 2016–2020, ter novejših načrtov;
- zagotovitev ustrezne ocene operativnih stroškov obratov za ravnanje z odpadki in vzpostavitev ustreznega tarifnega sistema za njihovo povračilo.

Srednjeročne prednostne naloge

- Izkoriščanje gospodarskega potenciala zelenega in krožnega gospodarstva ter razvoj celovitih politik zelene rasti v vseh zadevnih sektorjih, na primer z upoštevanjem zelene podobe Gruzije kot konkurenčne prednosti, z vključitvijo načel krožnega gospodarstva v nacionalni sistem ravnanja z odpadki itd.;
- nadaljnje približevanje gruzijske zakonodaje pravnemu redu EU ter izvajanje določb direktiv in uredb EU, kot je določeno v ustreznih prilogah k pridružitvenemu sporazumu;

- sprejetje in uvedba ukrepov za zmanjšanje onesnaževanja vode in zraka ter za varstvo biotske raznovrstnosti, med drugim v Črnem morju;
- sprejetje gruzijskega zakona o biotski raznovrstnosti in razvoj subsidiarne zakonodaje, med drugim za zagotovitev trdne pravne podlage za vzpostavitev in upravljanje območij smaragdne mreže in biosfernih rezervatov ter za nacionalni rdeči seznam ogroženih vrst. Upravljanje zaščitene območij bi bilo treba dodatno okrepiti in ustrezno financirati iz javnega proračuna;
- nadaljevanje razvoja mreže za spremljanje kakovosti zraka v ključnih občinah in na najbolj onesnaženih območjih. Sprejetje ukrepov za preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja na najbolj onesnaženih območjih (načrti za kakovost zraka). Sprejetje in izvajanje zakona o industrijskih emisijah;
- zagotovitev ustrezne ocene operativnih stroškov obratov za gospodarjenje z vodami in razvoj ustreznih ekonomskih instrumentov za njihovo povračilo;
- priprava načrta za ratifikacijo in izvajanje večstranskih okoljskih sporazumov, med drugim Konvencije UN/ECE o varstvu in uporabi čezmejnih vodotokov in mednarodnih jezer, protokolov h Konvenciji o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja (Protokol o zmanjševanju zakisljevanja, evtrofikacije in prizemnega ozona, Protokol o obstojnih organskih onesnaževalih in Protokol o težkih kovinah) ter Konvencije UN/ECE o čezmejnih učinkih industrijskih nesreč. Pospešitev priprav na pristop h Konvenciji iz Espooja in njenemu protokolu o strateški presoji vplivov na okolje.

6.4. Podnebne spremembe

Kratkoročne prednostne naloge

- Vzpostavitev operativnega delovanja Sveta za podnebne spremembe za usklajevanje politike v zvezi s podnebnimi spremembami v Gruziji;
- dokončno oblikovanje in sprejetje dolgoročne strategije Gruzije za razvoj z nizkimi emisijami toplogrednih plinov do sredine stoletja;
- priprava in sprejetje nacionalnega načrta za prilagajanje;
- začetek izvajanja nacionalno določenega prispevka v skladu s Pariškim sporazumom o podnebnih spremembah;
- zagotovitev, da bodo ukrepi za okrevanje po pandemiji COVID-19 vključevali prizadevanja za okolju prijaznejše gospodarstvo ter da ne bodo ogrožali okoljskih in podnebnih ciljev.

Srednjeročne prednostne naloge

- Približevanje gruzijske zakonodaje pravnemu redu EU in mednarodnim instrumentom v skladu s pridružitvenim sporazumom in ustreznimi prilogami k pridružitvenemu sporazumu;
- podpiranje pravočasnega izvajanja zavez Gruzije glede podnebnih ukrepov v okviru Energetske skupnosti;
- vključitev podnebnih ukrepov v sektorske politike in ukrepe ter krepitev zmogljivosti različnih organov za izvajanje podnebnih ukrepov v vseh sektorjih;
- izboljšanje gruzijskega okvira preglednosti za podnebne ukrepe, zlasti z zanesljivim nacionalnim sistemom za spremljanje podnebnih politik, ukrepov in emisij toplogrednih plinov ter poročanje o njih na podlagi Katoviškega pravilnika, s katerim je bil operacionaliziran Pariški sporazum.

6.5. Civilna zaščita

Kratkoročne prednostne naloge

- V zvezi z upravnim dogovorom, podpisanim julija 2018, proučitev načinov za nadaljnjo opredelitev najustrežnejših elementov sodelovanja glede na profil tveganja ter zakonodajni in organizacijski okvir Gruzije v okviru regionalnega pristopa EU.

Srednjeročne prednostne naloge

- Zagotovitev učinkovite stalne komunikacije 24 ur na dan, vključno z izmenjavo zgodnjih opozoril in informacij o izrednih razmerah večjega obsega, ki zadevajo EU in Gruzijo ter tretje države, v katerih pogodbenici sodelujeta pri odzivanju na nesreče;

- omogočanje medsebojne in regionalne pomoči v izrednih razmerah, kot je primerno in glede na razpoložljivost zadostnih virov;
- spodbujanje izvajanja smernic EU o podpori države gostiteljice; spodbujanje učinkovitega medinstitucionalnega usklajevanja in medsektorskih povezav za olajšanje mednarodne pomoči pri operacijah za odzivanje na nesreče; nadaljnja okrepitev zmogljivosti za prejetje in zagotavljanje mednarodne pomoči;
- izboljšanje zbirke znanja o nevarnostih nesreč s krepitvijo sodelovanja v zvezi z dostopnostjo in primerljivostjo podatkov;
- spodbujanje celostnega obvladovanja tveganja nesreč na podlagi ocen tveganja več nevarnosti;
po potrebi podpora razvoju in krepitvi sistemov zgodnjega opozarjanja na nacionalni ravni;
v sodelovanju s Skupnim raziskovalnim središčem Evropske komisije olajšanje uporabe evropskega sistema Copernicus za poznavanje poplavnih razmer (EFAS) in evropskega informacijskega sistema za gozdne požare (EFFIS) v Gruziji;
- izboljšanje preprečevanja industrijskih in tehnoloških nesreč, ki jih povzročijo naravne nevarnosti, ter pripravljenosti nanje;
- okrepitev preprečevanja nesreč, pripravljenosti in odzivanja nanje v skladu s Sendajskim okvirom za zmanjševanje tveganja nesreč in evropskim zelenim dogovorom z izmenjavo dobrih praks, skupnimi usposabljanji, vajami, študijskimi obiski, delavnicami in srečanji za izmenjavo spoznanj, pridobljenih v dejanskih izrednih razmerah ali pri vajah. Izmenjava dobrih praks o vključevanju scenarijev podnebnih sprememb v oceno tveganja in načrtovanje.

7. Mobilnost in medosebni stiki

EU in Gruzija se bosta osredotočili tudi na udeležbo in vodilni položaj mladih, in sicer s krepitvijo njihove vloge. Pogodbenici bosta še naprej sodelovali, da bi Gruzija imela čim večje koristi od pridružitve k programoma Obzorje Evropa in Ustvarjalna Evropa, ter še naprej spodbujali njeno že dejavno sodelovanje v programih Erasmus+ in evropska solidarnostna enota ter drugih programih in pobudah na področju prostovoljstva, sodelovanja in izmenjav.

Spodbujali bosta strateški pristop k poklicnemu izobraževanju in usposabljanju. Prednostna naloga v okviru sodelovanja med EU in Gruzijo bo tudi celostni teritorialni razvoj v Gruziji. Pogodbenici bosta z oblikovanjem mladinske politike zagotovili informirano razpravo z gruzijskimi državljani o priložnostih in posledicah pridružitve Gruzije EU, da bi ustvarili trajnostni ekosistem za razvoj mladih.

7.1. Raziskave, tehnološki razvoj in inovacije

Kratkoročne prednostne naloge

- Sprejetje in izvajanje nove strategije za izobraževanje in znanost za obdobje 2022–2032, ki bo vključevala oblikovalce politik, akademsko in raziskovalno skupnost, podjetja in voditelje civilne družbe;
- podpiranje razvoja in izvajanja inovacijske politike, vključno z revizijo regulativnega okvira ter infrastrukture za raziskave in inovacije;
- zagotovitev boljšega usklajevanja in dopolnjevanja med ključnimi deležniki (ministrstvi in agencijami); izboljšanje prenosa znanja (s posredniško mrežo in ugodno ureditvijo na področju pravic intelektualne lastnine); spodbujanje soustvarjanja prek kompetenčnih centrov; prilagoditev shem financiranja potrebam sodelovalnih raziskav in inovacij ter izboljšanje mobilnosti človeških virov med raziskavami in podjetji;
- vključitev Gruzije v program Obzorje Evropa.

Srednjeročne prednostne naloge

- Čim večje povečanje koristi, ki jih ima Gruzija od pridružitve programu Obzorje Evropa, da bi prispevali h krepitvi konkurenčnosti in gospodarske rasti države;
- spodbujanje večje udeležbe v okviru programa Euratoma za raziskave in usposabljanje ter pri dopolnjevanju programa Obzorje Evropa, zlasti na področju jedrske varnosti in zaščite pred sevanjem na podlagi konkurenčnih razpisov;

- okrepitev človeških, materialnih in institucionalnih virov, da bi se izboljšale raziskovalne in inovacijske zmogljivosti;
- razvoj ustrezno delujočega informacijskega sistema za raziskave in inovacije, ki bo zmanjšal razdrobljenost (z ustanovitvijo centrov za raziskave in inovacije) in uskladal prednostne naloge na področju raziskav in inovacij z gospodarskimi prednostnimi nalogami;
- uvedba ustreznega osnovnega financiranja za podporo javnim raziskovalnim organizacijam in vzpostavitev enakih konkurenčnih pogojev med njimi;
- ustvarjanje ugodnih pogojev za spodbujanje podjetij k vlaganju v raziskave in inovacije;
- izvajanje strateškega programa za raziskave in inovacije za Črno morje, ki je regionalni program sinergije Črnega morja.

7.2. *Izobraževanje, usposabljanje in mladi*

Srednjeročne prednostne naloge

- Zagotavljanje pravice do kakovostnega izobraževanja za vse, tudi za tiste iz prikrajšanih okolij; sprejetje nadaljnjih ukrepov za spodbujanje vključujočega izobraževanja in usposabljanja;
- spodbujanje strateškega pristopa k poklicnemu izobraževanju in usposabljanju, da bi se gruzijski sistem poklicnega izobraževanja in usposabljanja uskladal s posodobitvijo struktur poklicnega izobraževanja in usposabljanja EU, kakor se izvaja v okviru kopenhavnskega procesa in z njegovimi instrumenti, ter ob spoštovanju načel enakih možnosti;
- spodbujanje dejavnega sodelovanja zasebnega sektorja v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, da bi povečali njegovo ustreznost in učinkovitost ter končno dosegli boljši dostop zasebnega sektorja do kvalificirane delovne sile;
- nadaljnja izboljšava kakovosti izobraževanja, enakega dostopa in trajnostnosti (vključno z učinkovitim financiranjem vseh ravni izobraževanja) ter spodbujanje neformalnega izobraževanja in vseživljenjskega učenja;
- spodbujanje dejavnega sodelovanja Gruzije v programih Erasmus+ in evropska solidarnostna enota;
- izvajanje skupnega dela in izmenjav za spodbujanje gruzijskih reform sistema izobraževanja in usposabljanja ter nadaljnega vključevanja v evropski visokošolski prostor, izboljšanje kakovosti ponudbe izobraževanja, posodobitev praks poučevanja in učenja ter spodbujanje razvoja znanj in spretnosti za večjo zaposljivost in državljansko udeležbo diplomantov;

nadaljnja krepitev skupnih prizadevanj za zagotovitev učinkovitega celovitega izvajanja evropske šole za države vzhodnega partnerstva v Gruziji;

krepitev strateškega pristopa k mladinski politiki prek gruzijskega ministrstva za kulturo, mladino in šport ter izboljšanje izmenjav in sodelovanja na področju neformalnega izobraževanja mladih in mladinskih delavcev, med drugim prek mladinskega dela programa Erasmus+, da bi ustvarili trajnostni ekosistem za razvoj mladih;

- spodbujanje strateškega pristopa k mladinskemu delu, da bi učinkoviteje obravnavali izzive, s katerimi se srečujejo mladi, ter spodbujali razvoj ključnih kompetenc in uresničitev potenciala mladih.

7.3. *Sodelovanje na področju kulture*

- Spodbujanje izvajanja Konvencije Unesca iz leta 2005 o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov;
- sodelovanje pri razvoju vključujoče kulturne politike v Gruziji, pri ohranjanju in vrednotenju kulturne in naravne dediščine ter na področju kulturnega in ustvarjalnega sektorja, da bi tako spodbujali socialno-ekonomski razvoj, vključevanje in udeležbo državljanov;
- spodbujanje sodelovanja gruzijskih kulturnih izvajalcev in avdiovizualnih operaterjev v programih sodelovanja na področju kulture/avdiovizualne politike, zlasti v programu Ustvarjalna Evropa;
- spodbujanje medkulturnega dialoga in razvoja demokratične kulture z mladinskim delom;

- spodbujanje mobilnosti umetnikov;
- sodelovanje pri razvoju športne politike v Gruziji z izmenjavo dobrih praks. Spodbujanje sodelovanja gruzijskih športnih deležnikov v športnih dejavnostih v okviru programa Erasmus in drugih pobudah, kot so Evropski teden športa onkraj meja in nagrade #BeActive (Bodi aktiven);
- izmenjava dobrih praks na področju boja proti grožnjam športu, kot so nasilje v športu, vse vrste diskriminacije, manipulacija športnih tekmovanj in uporaba nedovoljenih poživil;
- podpora spodbujanju enakosti spolov v športu, razvoju športne etike ter socialne vključenosti in načel dobrega upravljanja.

7.4. Sodelovanje na področju avdiovizualne politike in medijev

Srednjeročne prednostne naloge

- Prizadevanja za krepitev neodvisnosti in strokovnosti medijev v skladu z ustreznimi evropskimi standardi ter približevanje avdiovizualne zakonodaje pravnemu redu EU, kot je predvideno v pridružitvenem sporazumu, med drugim z izmenjavo stališč o avdiovizualni politiki in ustreznih mednarodnih standardih, vključno s sodelovanjem v boju proti spodbujanju sovražstva, rasizmu in ksenofobiji;
- izmenjava dobrih praks na področju svobode in pluralnosti medijev, dekriminalizacije obrekovanja, zaščite novinarskih virov ter vidikov kulturne raznolikosti v medijih z rednim dialogom; krepitev zmogljivosti in neodvisnosti regulativnih organov/teles, pristojnih za medije.

7.5. Regionalni razvoj in regionalno sodelovanje

Kratkoročne prednostne naloge

- Uspešno dokončanje izvajanja regionalnega razvojnega programa Gruzije za obdobje 2018–2021, med drugim z vzpostavitev učinkovitih mehanizmov za medinstitucionalno usklajevanje in partnerstvo med nacionalnimi in podnacionalnimi organi;
- uspešno izvajanje pilotnega celovitega programa regionalnega razvoja za obdobje 2020–2022 s poudarkom na osrednjih regijah EU, vključno s potencialnimi naložbami na področjih, kot so inovacije in MSP, da bi v Gruziji ustvarili nova težišča;
- pospešitev dela v zvezi z regionalno nalogo pametne specializacije, med drugim z usposabljanjem in krepitevjo zmogljivosti deležnikov;
- opredelitev nadaljnjih korakov za prihodnje postopno uvajanje metodologije in klasifikacije EU NUTS v Gruziji;
- proaktivno sodelovanje pri razvoju programa Interreg NEXT za črnomoški bazen za obdobje 2021–2027 za obvladovanje tveganj podnebnih sprememb, naravnih nesreč in nesreč, ki jih povzroči človek, ter okrepitev sodelovanja pri varstvu naravne dediščine in biotske raznovrstnosti. Krepitev zmogljivosti potrebnih struktur upravljanja in nadzora.

Srednjeročne prednostne naloge

- Nadaljnja podpora organom pri krepitev partnerstev med nacionalnimi in podnacionalnimi upravami ter prizadevanjih za krepitev zmogljivosti in drugih regionalnih razvojnih instrumentov ob učinkovitem izvajanju pilotnega celovitega programa regionalnega razvoja za obdobje 2020–2022 in njegovih naslednikov ter gruzijske strategije za decentralizacijo za obdobje 2020–2025;
- podpiranje celostnih ukrepov več deležnikov za teritorialni razvoj Gruzije, na primer na področju prostorskega načrtovanja, gospodarjenja z vodami in ravnanja z odpadki, cest, električne energije in druge osnovne infrastrukture, diverzifikacije podeželskega gospodarstva na podeželju, turizma in razvoja podjetij, izobraževalne infrastrukture in objektov, projektov na degradiranih območjih, energijske učinkovitosti ter socialne aktivacije in družbenega udejstvovanja;
- izboljšanje institucionalne ureditve in vzpostavitev ustrezne zmogljivosti na nacionalni/regionalni/lokalni ravni za sodelovanje v programu Interreg NEXT za črnomoški bazen za obdobje 2021–2027;
- razvoj in operacionalizacija pametne specializacije kot podlage za odločanje o naložbah v raziskave in inovacije za povečanje inovacijskega potenciala regij in celotne države;

- opredelitev prednostnih področij za gospodarsko preobrazbo na podlagi konkurenčnih prednosti ter vključujočega dialoga med lokalnimi oblastmi, akademskimi krogi, podjetji in civilno družbo;
- podpiranje postopne uporabe metodologije in klasifikacije EU NUTS v gruzijskem nacionalnem statističnem sistemu.

7.6. *Sodelovanje v agencijah in programih EU*

Srednjeročne prednostne naloge

- Pregled izvajanja protokola o sodelovanju v programih EU na podlagi dejanskega sodelovanja Gruzije v specifičnih programih EU.

7.7. *Obveščanje javnosti in prepoznavnost*

- Zagotavljanje informiranih razprav, tudi s širšo javnostjo in gruzijskimi državljani, o priložnostih in posledicah gruzijskega približevanja EU, vključno s pridružitvenim načrtom ter zlasti poglobljenim in celovitim območjem proste trgovine;
  - izboljšanje komunikacijskih zmogljivosti za povečanje prepoznavnosti EU, spodbujanje skupnih vrednot in pojasnjevanje pozitivnih učinkov političnega pridruževanja EU in gospodarskega povezovanja z njo;
  - zagotovitev ustrezne prepoznavnosti vseh projektov in programov EU ter njihovega vpliva v skladu s členom 2.6 prednostnih nalog vzhodnega partnerstva po letu 2020 ter splošnimi pravili in smernicami o komuniciranju in prepoznavnosti EU.
-